

تالاب

تالاب براساس تعریف ارایه شده از سوی کنوانسیون جهانی حفاظت از تالاب ها با نام کنوانسیون رامسر که در سال ۱۹۷۱ منعقد شد، به مناطقی گفته می شود که پوشیده از مرداب، باتلاق، لجن زار یا آبگیرهای طبیعی و مصنوعی اعم از دائمی یا موقت است که در آن آب های شور یا شیرین به صورت راکد یا جاری یافت می شود و معمولاً عمق آن ها در پایین ترین حد جزر از ۶ متر تجاوز نکند.

بنابراین مهم ترین مشخصه تالاب ها، ماندگاری نسبی آب در آنهاست. به این معنی که ممکن است همواره دارای آب باشند و یا گاهی خشک و گاه آب داشته باشند. تالاب ها نقش بسیار مهمی در تولید مثل و زیست گونه های بی شماری از گیاهان و جانوران داشته و زیستگاه مهمی برای پرندگان، خزندگان، دوزیستان، ماهیان و بی مهرگان به شمار می آیند.

در بهمن ماه سال ۱۳۴۹، دولت ایران در شهر رامسر میزبان انعقاد قرار داد کنوانسیون حفاظت از تالاب های جهان بود که تا به امروز حدود ۱۳۸ کشور جهان عضو این کنوانسیون است. در این کنوانسیون که به کنوانسیون رامسر مشهور است، لیستی از تالاب های مهم جهان تهیه شده است که بر اساس این لیست، ایران دارای ۲۲ تالاب بین المللی است. یکی از مهم ترین شرایط ثبت تالاب در این معاهده، حضور حداقل ۲۰ هزار پرنده مهاجر در سال است.

مهم ترین تالاب های بین المللی ایران عبارتند از: تالاب میانکاله، دریاچه پریشان، دریاچه ارومیه، دریاچه نیریز، مرداب انزلی، تالاب شادگان، هامون سرابی، تالاب هیلمند، دریاچه قویی، تالاب های دریاچه هامون پوزاک، تالاب شورگل، تالاب بوجاق در بندر کیشهر، تالاب امیرکلایه، تالاب قوری گل، مجموعه تالاب های آلاگل، آلما گل و آجی گل، تالاب خوران، مجموعه رود شور، رود شیرین و رود میناب، رود گز و رود حر، تالاب گاوخونی، تالاب های خلیج گواتر، تالاب های جزیره شیدوار، تالاب قمیشان و تالاب فریدون کنار.

تالاب آت گولی - مشگین شهر

تالاب آت گولی یکی دیگر از تالاب های کوچک استان اردبیل است که در ۳۵ کیلومتری جنوب مشگین شهر، جنوب غربی آب گرم شابیل و در کنار دره شیروان دره سی واقع شده است. طول تقریبی این دریاچه ۱۲۰ متر و عرض آن ۳۰ متر می باشد.

آب و هوای منطقه تحت تاثیر آب و هوای کوه سبلان است. به طوری که در تابستان دارای آب و هوای معتدل و

در دیگر فصول سال دارای آب و هوای سرد کوهستانی می باشد. منبع اصلی آب تالاب از طریق ذوب برف ارتفاعات، نزولات جوی و چشمه های اطراف تالاب تامین می شود. قرار گرفتن تالاب آت گولی در زیستگاه شیروان دره سی باعث شده این تالاب به محل مناسبی برای حضور پرندگان مهاجر و بومی همچون: کبک، قمری، کبک دری، فاخته، چنگر، کشیم، حواصیل خاکستری، اردک اره ایی و اردک سرسبز تبدیل شود. از مهم ترین جانورانی که در اطراف منطقه تالاب آت گولی دیده می شوند، می توان به: خوک، خرگوش، روباه، گرگ، کل، بز، قوچ و میش ارمنی و خرس قهوه ایی اشاره کرد.

تالاب آلاگول - گنبد کاووس

تالاب آلاگول بزرگ ترین تالاب استان گلستان است که در ۷۵ کیلومتری شهرستان گنبد کاووس و در کنار شهر اینچه برون واقع شده است. این تالاب در نزدیکی مرز ایران و ترکمنستان و در کنار دو تالاب دیگر به نام آلمای گول و آجی گول قرار دارد. تالاب آلاگول از سال ۱۳۷۵ به همراه تالاب های آلمای گول و آجی گول به عنوان تالاب بین المللی در کنوانسیون رامسر به ثبت رسید و در حال حاضر نیز با مساحتی حدود ۱۴۰۰ هکتار تحت حفاظت سازمان محیط زیست می باشد.

تالاب آلاگول به دلیل قرار گرفتن در مرکز شوره زار بزرگ ترکمن صحرا یکی از تالاب های شور ایران به شمار می رود. مهم ترین منبع تامین آب این تالاب زیر آبه ها و سیلاب های رودخانه مرزی اترک، زهکشی های طبیعی رودهای شور به نام های سامان و شورجه می باشد. تالاب در زمان پرآبی دارای مساحتی حدود ۲۵۰۰ هکتار و عمق ۵/۲ متر می باشد. آب و هوای منطقه تحت تاثیر آب و هوای مدیترانه ایی گرم است و در تابستان هوای خشک و گرم و در زمستان هوای ملایم بر منطقه حاکم می باشد.

از نظر پوشش گیاهی باید گفت که برخی از نقاط اطراف تالاب دارای پوشش گیاهی از نی، جگن و درختچه های گز است و بعضی از نقاط نیز از بستری سبز با پوشش یکنواخت جلبک برخوردارند. البته لویی - گرز، شورگزر - گزشاهی، بارهنگ آبی شانه ایی، علف شاخی غوطه ور، آلاله میوه کرکی، صوف - ازو و هفت بند دوزیست از دیگر گونه های موجود در این منطقه می باشند.

تالاب آلاگول محل حضور پرندگان مهاجر و بومی نظیر: آبچلیک، بالکان، چنگر، کاکایی، فلامینگو، غاز پیشانی سفید، پلیکان سفید، پلیکان پا خاکستری، قوی گنگ، قوی فریاد کش، انواع کشیم ها، بو تیمار کوچک، سلیم ها و انواع پرستوها است.

از ماهی تالاب نیز می توان به ماهی کولی، ماهی اورنج، ماهی سیم پرک و شیشه ماهی اشاره کرد. ماهیگیری در این تالاب طبق مجوز اداره محیط زیست از ۱۵ اردیبهشت تا ۱۵ اسفندماه هر سال است.

تالاب آلمایگول - گنبد کاووس

تالاب آلمایگول یکی از سه تالاب بین المللی استان گلستان است که با مساحتی حدود ۲۰۷ کیلومتر مربع و حداکثر عمق ۲ متر در بخش داشلی برون شهرستان گنبد کاووس و در فاصله ۷۲ کیلومتری شهر گرگان واقع شده است. این تالاب از شمال به اراضی کشاورزی، از جنوب و جنوب غربی به روستای تنگلی، تالاب آلاگول و

آجی گول محدود می شود. تالاب آلمانگول در سال ۱۹۷۵ به همراه دو تالاب آلاگول و آجی گول به عنوان تالاب های بین المللی ایران در کنوانسیون رامسر به ثبت رسیده است.

تالاب آلمانگول به دلیل نزدیکی به رودخانه اترک شیرین و نیز به دلیل غنی بودن از مواد مغذی، نسبت به دو تالاب دیگر این منطقه از شوری کمتری برخوردار می باشد. مهم ترین منبع تامین آب این تالاب علاوه بر رود مرزی اترک، بارندگی های فصلی است.

پوشش گیاهی تالاب آلمانگول به صورت پراکنده و بیشتر در قسمت شرق و شمال شرقی آن می باشد. گونه های مختلفی از گیاهان آبی نظیر: چنگال آبی، بومادران آبی، جگن، نی، هفت بند، آلاله آبی، لویی و گیاهان حاشیه آبی مثل: علف شور، جاروترکمنی، گزشاهی، خارشتر، یولاف وحشی، چمن و مرغ در تالاب و اطراف آن وجود دارند.

تالاب آلمانگول به لحاظ پوشش گیاهی و شرایط آب و هوایی مکان امن و مناسبی برای لانه سازی، زادآوری و زندگی پرندگان مهاجر و بومی محسوب می شود. براساس بررسی های انجام شده ۳۶ گونه پرنده در تالاب های این منطقه جوجه آوری می کنند. عمده پرنده های آبی و کنار آبی موجود در تالاب آلمانگول عبارتند از: کشیم گردن سیاه، باکلان، حوایل خاکستری، اگرت، اردک سرسیاه، اردک سیاه کاکل، اردک تاجدار، اردک سرسفید، خوتکا، چنگر، چوب پا، خروس کولی، تلیله کوچک، آبچلیک، کاکایی، قوی گنگ، غاز پیشانی سفید و عقاب دریایی دم سفید.

آبزیان تالاب آلمانگول شامل: زردک، سیاه ماهی، کپورچه، کپور معمولی، آمور، پاروا، کلمه، اسبله، کامبوزیا و گاوماهی می باشند.

علاوه بر پرندگان و آبزیان ساکن در تالاب آلمانگول، می توان از گروه پستانداران به تشی، جرد بزرگ، خرگوش، گربه دشتی، روباه معمولی، روباه سردم سیاه، شغال و گراز، از خزندگان به: لاک پشت برکه اروپایی، لاک پشت برکه آبی خزری، لاسرتای سبزخزری، آگامای خورشیدپرست، بزچه، مارآبی، کفچه مار و افعی و از دوزیستان به قورباغه مردابی و وزغ سبز اشاره کرد.

تالاب آجی گول - گنبد کاووس

تالاب آجی گول یکی دیگر از تالاب های مهم استان گلستان است که با مساحتی حدود ۳۲۰ هکتار در ۷۵ کیلومتری شمال شهر گنبد کاووس و جنوب رودخانه مرزی اترک و در حدفاصل دو تالاب آلاگول و آلمانگول واقع شده است. این تالاب در سال ۱۳۵۴ به همراه دو تالاب ذکر شده در کنوانسیون رامسر به ثبت رسید و در حال حاضر نیز مالکیت دولتی داشته و زیر نظر اداره حفاظت محیط زیست شهرستان گنبد کاووس اداره می شود. منبع اصلی تامین آب تالاب آجی گول رودخانه مرزی اترک است. عمق تالاب بین ۱ تا ۵ متر متغییر می باشد. عبور جاده از تالاب آجی گول، آن را به دو بخش غربی و شرقی تقسیم کرده است. اگرچه از نظر اکوسیستمی این دو بخش از شرایط آب و هوایی و موقعیتی واحدی برخوردارند ولی بخش شرقی تالاب عمیق تر از بخش غربی می باشد. براساس مطالعات سازمان حفاظت محیط زیست این تالاب نیز همانند تالاب های همجوار خود از نظر پوشش گیاهی، پوشیده از گیاهان لویی - گرز، شورگزر - گزشاهی، بارهنگ آبی شانه آبی، نی، علف شاخی

غوطه ور، آلاله میوه کرکی، صوف- سازو، دوزیست و جگن می باشد.
تالاب آجی گول محل زندگی پرندگانی نظیر: فلامینگو، غاز پیشانی سفید، پلیکان سفید، پلیکان پا خاکستری، قوی گنگ، قوی فریاد کش، انواع کشیم ها، بوتیمارهای کوچک، انواع سلیم ها و انواع پرستوها است.
طبق گزارش های سازمان حفاظت محیط زیست در تالاب آجی گول ۸ گونه ماهی وجود دارد که ۴ گونه آن شامل: کلمه، سیاه ماهی، آلبرنوس و باربوس بومی و ۴ گونه دیگر شامل: کپور معمولی، اموری، گامبوزیا و تیره کولی از گونه های غیربومی هستند.

تالاب انزلی

تالاب انزلی جزو تالاب های طبیعی و آب شیرین ایران است که با مساحتی حدود ۲۰ هزار هکتار در ۴۰ کیلومتری شمال رشت و جنوب غرب شهرستان بندرانزلی و دریای خزر در استان گیلان واقع شده است. این تالاب از نوع تالاب های ساحلی می باشد و به وسیله یک کانال کشتیرانی و از طریق دو موج شکن واقع در تاسیسات بندرگاه انزلی به دریای خزر متصل می شود.
تالاب انزلی دارای ۱۱ رود اصلی و ۳۰ رود فرعی است. مهم ترین رودهای اصلی تالاب که از طریق موج شکم های بندر انزلی به دریای خزر متصل می شوند از شرق به غرب شامل: سوسر روگا، پیر بازار روگا، چپ خاله، راست خاله یا نهنگ روگا و مهدی روگا یا کلویر روگا هستند. منطقه تالاب انزلی به ۴ بخش شرقی، بخش غربی آبکنار، بخش مرکزی، سلکه و سیاه کشیم تقسیم می شود.
تالاب انزلی از جمله تالاب های کم عمق و هورپرور است که توسط یک مرز شنی به پهنای یک کیلومتر از دریای خزر جدا شده است. وسعت این تالاب در فصل های زمستان و بهار به علت افزایش بارندگی به ۱۲۰ کیلومتر مربع می رسد و در تابستان و پاییز به ۸۰ کیلومتر کاهش می یابد.
تالاب انزلی با توجه به دلایلی نظیر: ریخت شناسی، موقعیت خاص جغرافیایی، نوع ارتباط با دریا، آبریزهای مختلف، میزان بالای رطوبت و آب زیستگاه منحصر بفردی برای انواع پرندگان و جانوران به شمار می آید. به طوری که پناهگاه خوبی برای پرندگان بومی و مهاجر و محل مناسبی برای تخم ریزی آبزیان به ویژه مهم ترین منبع تکثیر و تولید ماهیان خاویاری و استخوانی دریای خزر محسوب می شود.
از نظر پوشش گیاهی، گیاهان تالاب انزلی به سه دسته گیاهان حاشیه آبی یا پایابی، گیاهان شناور و گیاهان غوطه ور تقسیم می شوند.
گیاهان حاشیه آبی یا پایابی، گیاهانی را شامل می شوند که ریشه در خاک دارند و قسمت های پایینی آن ها در آب و برگ ها و گل هایش نیز خارج از آب است. گیاهانی نظیر: نی یا بوریا، لویی، علف هفت بند، تیر کمان آبی، لاله تالابی، هزارنی، دم اسب، پونه آبی، بارهنگ آبی، بوتوموس و نلومبو در این دسته از گیاهان قرار دارند.
گیاهان شناور به گیاهانی گفته می شود که برگ هایشان بر سطح آب شناور است و ریشه هایشان در بستر تالاب غوطه ور می باشد و عموماً گل هایشان نیز خارج از آب است. از جمله این گیاهان می توان به سرخس آبی، علف قورباغه یا هیدروکاریس، انواع عدسک آبی، انواع علف هفت بند، آزولا، نیلوفر آبی زرد، نیلوفر آبی سفید، تراپا، مریم آبی، پوتاموژتون شناور و دسپیرودلا اشاره کرد.
گیاهان غوطه ور آن دسته از گیاهانی هستند که به طور کامل و با تمام اعضا رویشی و تولیدمثلی خود در آب

غوطه‌ورند و ممکن است گل آن‌ها در سطح آب شکفته شود. از این گروه می‌توان به گیاهانی مثل: انواع جلبک ها، گوشاب شانه ای، تیزک، هزار لرگ، سراتوفیلوم شناور اشاره کرد. در اراضی اطراف تالاب انزلی درخت و درختچه هایی همچون: شب خسته، درمنه، توسکا، قشلاقی، نخل تالابی و سازو وجود دارند که بیشتر در خاک های مرطوب و با رطوبت بالا می رویند. همچنین این تالاب محل رویش گیاهی به نام «لاله تالابی» است که شهرت جهانی دارد.

تالاب انزلی محل مناسبی برای زمستان گذارانی، تخم گذاری و جوجه آوری پرندگان مهاجر و بومی به شمار می رود. از پرندگان موجود در این تالاب می توان: کشیم کوچک، کشیم بزرگ، باکلان کوچک، باکلان سیاه، باکلان مار گردن، بوتیمار کوچک، حواصیل شب، حواصیل زرد، حواصیل ارغوانی، حواصیل خاکستری، حواصیل سفید، گاوچرانک، فلاینگو، عروس غاز، غاز پیشانی سفید کوچک، غاز خاکستری، قوی فریاد کش، قوی کوچک، ماهی خورک یا کولی خوری، گیلانشاه یا مرغ باران، عقاب تالابی، چنگر، چارخو، خوتکای ابروسفید، کورکورسیاه، قوی گنگ، آبچلیک، مرغابی کله سبز، پلیکان، کاکائی، خوتکای کله سرخ، طاووسک، چلچله، چکاوک سار، زاغچه، زنبور خوار سبز، زاغ سیاه، کلاغ ابلق، قرقاول، گنجشکگیلار، دم جنبانک، سسک، مرغابی سر سفید، مرغابی بلوطی، مرغابی تاجدار، مرگوس کاکلی، مرگوس سفید، مرغابی چشم طلائی، قوش، قرقی، خروس کولی، سلیم، مرغابی سیاه کاکل، مرغابی سر حنائی، مرغابی کله سیاه، مرگوس بزرگ، سینه سرخ، سپهره گلی و پرنده الیکایی را نام برد.

از ماهیان تالاب می توان به: اردک ماهی، کپور، سیم بزرگ، سبله یا گربه ماهی، شاه کولی، سیاه کولی، سوف ماهیان، سوف سفید، سوف حاجی طرخان، سس یا زرد پر، ماهی سفید، کفال، کولمه، فیتوفاک، بیگ هد، علفخوار یا امور وحشی، ماهی آزاد، ماهیان خاویاری، ماهی ماش، سگ ماهی، کپور ماهی حوض، لای ماهی، سیم کوچک، سرخ پر، ماهی زیبا، زالون، شیشه ماهی و مار ماهی اشاره کرد. همچنین در اطراف تالاب انزلی پستاندارانی زندگی می کنند که برخی از آن ها در معرض خطر انقراض هستند. از عمده ترین پستانداران این تالاب عبارتند از: شنگ، گراز، تشی، راسو، فک خزری، شغال، سمور آبی و گربه جنگلی.

از دیگر موجودات ساکن در منطقه تالاب می توان از خزندگان در سه راسته سمورها، لاک پشت ها و مارها، از دوزیستان در ۵ گونه قورباغه از ۴ خانواده و از جوندگان تشیف، سنجاکک و موش سیاه را ذکر کرد. تالاب انزلی از جمله تالاب های بین المللی ثبت شده ایران است. این تالاب از اولین تالاب های ثبت شده در کنوانسیون رامسر در سال ۱۹۷۱ میلادی می باشد و در حال حاضر نیز در فهرست مونترال است. هدف اصلی کنوانسیون رامسر که در سال ۱۹۷۱ به امضای کشورهای متعهد از جمله ایران رسید، حفاظت و استفاده خردمندانه از تالاب ها از طریق اقدامات ملی و همکاری های بین المللی به منظور دستیابی به توسعه پایدار است.

تالاب استیل - آستارا

تالاب استیل از تالاب های آب شیرین و دائمی ایران در استان گیلان است. این تالاب با وسعتی حدود ۱۳۸

هکتار در ۷ کیلومتری شهر آستارا در حاشیه جاده لوندویل به آستارا قرار دارد. عمق تالاب کم می باشد و در فصل تابستان بین یک تا سه متر متغیر است. این تالاب که به تالاب استیل عباس آباد هم شناخته می شود از شمال به روستای غلام محله و روستاهای عباس آباد، از جنوب به روستای دربند، از شرق به جاده آستارا به تالش و از غرب به دامنه های کوه آستار منتهی می شود. ضلع غربی تالاب پوشیده از جنگل و پوشش های سبز گیاهی است.

یکی از مهم ترین ویژگی تالاب استیل عباس آباد وجود درختان توسکا است که به دلیل نوع ریشه هایشان بر روی آب شناور هستند، همین امر باعث شده این تالاب به تالاب درختان شناور معروف باشد. تالاب استیل به خاطر قرار گرفتن در کوهپایه، شالیزار، جنگل و نیز وجود درختان شناور توسکا از اهمیت اکوتوریستی بالایی برخوردار است. آب این تالاب بیشتر از طریق بارش های برف و باران و ۴ رود جاری که از کوه های اطراف سرچشمه می گیرد، تامین می شود و تنها منبع آبی مورد نیاز ۴۰۰ هکتار شالیزار منطقه نیز به شمار می رود. پوشش گیاهی منطقه تالاب استیل جنگلی است و شامل درختان توسکای قشلاقی به همراه نی و گیاهان علفی است.

تالاب استیل عباس آباد همه ساله در فصل پاییز و زمستان پذیرای پرندگان مهاجر است و انواع پرندگان مهاجر نظیر: قو، بوتیمار، انواع گنگ، فریادکش تالاب، چینگیر نوک سرخ، پلیکان، انواع مرغابی ها، باکلان کوچک، باکلان سیاه و بزرگ، قره قاز، کشیم کوچک و بزرگ، انواع حواصیل، خوتکا، چنگر و اگرت برای گذران زمستان به این تالاب مهاجرت می کنند.

علاوه بر پرندگان در تالاب استیل آبیانی چون ماهی کپور، اردک ماهی و دوزیستانی مثل، لاک پشت، سمور آبی یا شنگ و قورباغه وجود دارد.

در گویش محلی به تالاب استیل، «تالاب هستیل» گفته می شود. هستیل در زبان محلی به معنای آبیگر است. این تالاب در سال ۱۳۸۱ توسط سازمان حفاظت زیست به عنوان منطقه شکار ممنوع اعلام شد و در سال ۱۳۸۴ نیز به عنوان یکی از پنج منطقه نمونه گردشگری استان گیلان شناخته شد.

تالاب آق - آستارا

تالاب آق از تالاب های بین المللی ایران در استان گیلان است که در حد فاصل بین پناهگاه حیات وحش لوندویل و بخش مرکزی شهرستان آستارا واقع شده و از جنوب به شهر لوندویل، از شمال به شهر آستارا، از شرق به دریای خزر و از غرب به جاده آستارا- لوندویل منتهی می شود. تالاب آق به همراه پناهگاه حیات وحش لوندویل، دارای مساحتی حدود یک هزار و ۷۴ هکتار است که طبق مصوبه شماره ۶۳ سال ۱۳۵۴ شورای عالی محیط زیست کشور، جزو مناطق تحت مدیریت سازمان محیط زیست اعلام شد.

تالاب آق به علت قرار گرفتن در بخش مناطق جلگه آبی و کوهپایه آبی استان گیلان دارای آب و هوای معتدل مرطوب می باشد و حدود یک سوم منطقه از برکه، آب بندان و تالاب سرسبز تشکیل شده است. وجود هوای معتدل و مرطوب و بارش باران های فراوان منطقه لوندویل را به سیمای منحصر بفردی از باقیمانده جنگل های جلگه آبی هیرکانی تبدیل کرده است.

تالاب آق آستارا در منطقه ایی پوشیده از گیاهانی نظیر: نی، لویی، انار وحشی، توسکای قشلاقی، ازگیل لرگ، لیلکی، تمشک، گوجه وحشی، سیب وحشی، گلابی جنگلی، آلو جنگلی و فندق می باشد.

نزدیکی حیات وحش لوندویل و تالاب استیل به تالاب آق سبب شده این تالاب به استراحتگاه پرندگان مهاجر آبی و کنارآبی تبدیل شود. در این تالاب حدود ۶۱ گونه پرنده زمستان گذر و مهاجر شناسایی شده که مهم ترین آن ها عبارتند از: آبچلیک ها، اردک سیاه کاکل، اردک چشم طلایی، بالکان کوچک، بالکان بزرگ، بلدرچین، پرستوی دریایی، پری شاهرخ، پلیکان، چرخ ریسک ها، حواصیل ها، خوتکای پرسفید، درنا، سهره ها، فیلوش، قوی فریادکش، قرقاول، قوی گنگ، کاکایی ها، گیلانشاه خالدار، عقاب ها و انواع مرغابی ها.

از آبیان تالاب آق می توان به اردک ماهی، کپور و ماهی سفید اشاره کرد.

تالاب بام دژ - اهواز

تالاب بام دژ از تالاب های آب شیرین ایران در استان خوزستان است که با وسعتی حدود ۴ هزار هکتار در ۴۰ کیلومتری شمال غربی اهواز و در کنار روستاهای مزرعه، بام دژ، سادات طواهر، سید جاسم و سد شاوور، کانال توانا و خط راه آهن اهواز - اندیمشک واقع شده است.

تالاب بام دژ بیشترین حجم آب خود را از طریق رودخانه شاوور تامین می کند ولی بالا بودن سطح آب های زیرزمینی، سنگینی بافت خاک، فروافتادگی منطقه، بارندگی و جریان های سیلابی زمستان و آب های برگشتی از زمین های کشاورزی از عوامل دیگر تامین آب این تالاب به شمار می آیند. این تالاب از اوایل فروردین ماه تا نیمه آبان ماه دوره کم آبی خود را می گذراند. آب خروجی تالاب از شاخه ایی به نام خارور عبور کرده و پس از گذر از کانال توانا به رودخانه دز می پیوندد.

آب و هوای حاکم بر منطقه تالاب بام دژ، گرم و بیابانی همراه با میزان بارندگی و تبخیر شدید می باشد. همین شرایط آب و هوایی باعث شده این منطقه از پوشش گیاهی متنوع و از دو سیمای مشخص بهاره و پاییزه برخوردار باشد. به طوری که گیاهان یک ساله و چند ساله متعلق به فصل بهار و گیاهان شورپسند متعلق به رویش های پاییزه می باشد. طبیعت این منطقه را در ماه های اسفند تا اردیبهشت می توان به صورت مرتعی سرسبز دید. پوشش گیاهی موجود تالاب بیشتر از نوع آبدوست نظیر لویی، جگن، نی و سیپروس ها است و بخش میانی تالاب فاقد پوشش گیاهی و یا دارای گیاهان شناور می باشد. به طور کلی حدود ۲۳۴ گونه گیاهی در این منطقه شناسایی شده که عمده ترین آن ها را خارشتر خزر، خارشتر ایرانی، خارپنیه، شاه تره، گل گاوزبان، پونه، کنار، تاج خروس، نی، گاگله، ترنجبین و شیرین بیان تشکیل می دهد.

تالاب بام دژ محل حضور پرندگان مهاجر و بومی آبی و کنار زی است. تنوع پوشش گیاهی و آب و هوای گرم و خشک شرایط مطلوبی را برای زندگی، آشیانه سازی، تخمگذاری، تغذیه و زمستان گذرانی پرندگان فراهم کرده است. از عمده پرندگان موجود در تالاب بام دژ می توان به: آنقوت، اردک مرمری، چنگر، لیکوخزری، لیکو تالابی، بالکان، بالکان کوچک، ماهی خورک، اگرت، چوب پا، آبچلیک، بلبل، قو، عروس غاز، اردک سرسبز، انواع چکاوک ها، انواع حواصیل ها و انواع مرغابی ها اشاره کرد.

منطقه تالاب بام دژ همچنین محل زیست پستاندارانی چون: روباه، شغال، گرگ، کفتار، سمور، خفاش، خارپشت،

سگ آبی، خزندگان و دوزیستانی مانند: قورباغه، وزغ، لاک پشت خزری، لاک پشت نرم، جکوی، مار است. آبزبان تالاب بام دژ نیز عبارتند از: ماهی بنی، ماهی شیریت، ماهی حمری، ماهی بیاح و ماهی کپور.

تالاب بختگان و طشت

تالاب بختگان و طشک از مجموعه دو دریاچه بختگان و طشک تشکیل شده است. این مجموعه در واقع؛ در اثر تحولات زمین شناختی به صورت دو فرونشست در میان کوه ها ظاهر شده اند. دریاچه بختگان در نزدیکی نی ریز استان فارس و میان دو رشته کوه موازی از رشته کوه های زاگرس در شمال و جنوب آن واقع شده است. این دریاچه دومین دریاچه بزرگ و چهارمین تالاب ایران به شمار می رود که قسمت های شمال غرب و جنوب شرق کوه های پیچگان را در بر می گیرد.

دریاچه طشک در شمال غرب دریاچه بختگان قرار گرفته و راه ارتباطی دو دریاچه، دلتای رود کر است که بخشی از این رود به دریاچه بختگان و بخش دیگر آن به دریاچه طشک می ریزد. منبع اصلی آب این دو دریاچه، رود کر است که از کوه های برآفتاب و موسی خانی سرچشمه می گیرد و پس از اتصال به رود شادکام در شمال غرب مرودشت به دریاچه ها می ریزد. همچنین در این دو دریاچه تعدادی جزیره و شبه جزیره کوچک و بزرگ از جنس رادیولاریت، سنگ های پلاژیک و آهک های سروک وجود دارد که از مهم ترین این جزایر می توان به جزیره نرگس و جزیره گنجان در دریاچه طشک و جزیره مناک در دریاچه بختگان اشاره کرد. عمق دریاچه طشک از دریاچه بختگان کمتر است و در خشکسالی، ارتباط آن با بختگان قطع می شود.

از نظر پوشش گیاهی: زمین های ورودی رود کر به دلیل داشتن آب شیرین، پوشیده از نیزار و درخت گز است. در شمال و ارتفاعات پیرامون دریاچه ها، درختان پسته وحشی و بادام کوهی به وفور یافت می شود. در دشت ها و دامنه های مجاور دریاچه، باغداری و کشاورزی رایج است و باغ های فراوان انجیر، انار و انگور وجود دارد. علاوه بر این ها، انواع دیاتومه ها و جلبک ها، انواع گیاهان شور پسند گز و نی، تنگس، قیچ، آویشن، کاکوتی، باریم گل نرگس، کیکم، زیره و باربجه دیده می شود.

گونه های جانوری تالاب بختگان و طشک شامل: کل و بز، قوچ و میش، گربه وحشی، گرگ، پلنگ ایرانی، تشی، خارپشتف خرگوش، کفتار، شغال، روباه، لاک پشت، مار گوخری و در دشت ها آهو می باشد.

تالاب بختگان و طشک به دلیل موقعیت جغرافیایی علاوه بر داشتن پرندگان بومی، پذیرای انواع پرندگان مهاجر است. آبچلیک پا سرخ، آنقوت، آگرت، اردک، انواع غازها، انواع گنجشک سانان، بالابان، بلدرچین، بحری، پرستوی دریایی، پلیکان، تنجه، تیهو، دارکوب پری شاهرخ، دال، درنا، دلپچه، دم سرخ، جغد کوچک، چنگر، چلچله، چوب پا، حواصیل خاکستری، خروس کولی دم سفید، خوتکا، سارگپه پا بلند، سار، سنقر گندم، شاهین، انواع عقاب ها، قمری، کبک، کوکو، کبوتر، کلاغ کوهی نوک سرخ، لک لک و هوبره از جمله پرندگان موجود در این دریاچه هستند.

گونه آبزیان: ماهی کپور، میگوی آرتیما، سیاه ماهی.

تالاب برم الوان - کهگیلویه و بویراحمد

تالاب برم الوان از تالاب های دائمی ایران در استان کهگیلویه و بویراحمد است که با مساحتی حدود ۱۵ هکتار و عمق متغیر بین ۱۲ تا ۳۰ متر، در ۸۰ کیلومتری شمال غربی دهدشت مرکز شهرستان کهگیلویه و ۴۰ کیلومتری شهر لیکک بهمئی، دهستان سرآسیاب یوسفی قرار دارد.

تالاب برم الوان با ارتفاعی حدود ۱۱۰۰ متر از سطح دریا در دامنه تپه ماهورهای واقع شده است. شیب نسبتا تند دیواره ها و نیز عمق زیاد این تالاب باعث شده که در حاشیه و داخل تالاب هیچ گونه گیاه آبزی وجود نداشته باشد ولی در پیرامون تالاب و بر روی تپه های اطراف آن درختچه ها و درختان طبیعی نظیر بادام کوهی، بلوط، زالزالک، پسته وحشی، انواع نی، گز، خارشتر و سایر گونه های نادر گیاهی وجود داشته باشد.

میزان بالا کدورت آب تالاب یعنی ۲.۲ گرم بر لیتر آب باعث شده این تالاب محل مناسبی برای زیست پلانکتون های گیاهی و جانوری باشد. به طوری که تقریبا ۹۹ درصد پلانکتون های جانوری را کالانویید و یک درصد بقیه را دافنی ها تشکیل می دهند. همچنین این تالاب محل زندگی ماهی کپور می باشد.

از جمله پرندگان موجود در اطراف تالاب می توان به مرغ ماهیخوار، غاز و اردک اشاره کرد.

امکانات رفاهی موجود در تالاب برم الوان عبارتند از: آلاچیق، سکوی نشیمن، سرویس بهداشتی و چند قایق پدالی.

تالاب بوجاق - بندر کیاشهر

تالاب بوجاق با نام لاگون کیاشهر از تالاب های استان گیلان است که با مساحتی حدود ۵۰۰ هکتار در بخشی از پارک ملی بوجاق ۴ در شمال شرقی شهر رشت و در بخش بندرکیاشهر و ۲۰ کیلومتری شهرستان آستانه اشرفیه واقع شده است. این تالاب به علت اهمیت زیستگاهی به ویژه برای پرندگان مهاجر آبزی، در سال ۱۳۵۴ به عنوان تالاب بین المللی با نام «لاگون کیاشهر» در فهرست کنوانسیون رامسر به ثبت رسید.

تالاب بوجاق در گذشته به دو بخش شرقی و غربی تقسیم می شد که مابین این دو بخش، رودخانه سفید رود جریان داشت. اما از سال ۱۳۶۹، طغیان های پی در پی و سیلاب های متعدد باعث انحراف رودخانه شده و در نهایت دهانه سفید رود در فاصله ۲/۵ کیلومتری دهانه قرار گرفت.

پوشش گیاهی منطقه پارک ملی و تالاب بوجاق تحت تاثیر آب و هوای مدیترانه ایی با رطوبت کم می باشد. عمده ترین گونه های موجود در این منطقه عبارتند از: نی، لویی، آقطنی، تمشک، عدسک آبی، تراپا یا سه کله خیز، میریوفیلوم، سراتوفیلوم، اسپراغان، کلونی درخچه های گز، توسکا و انار.

گونه های مهم پرندگان مهاجر و بومی تالاب بوجاق شامل: غاز خاکستری، عروس غاز، فلامینگو، پلیکان، اوست چوب پا، بالکان، انواع حواصیل، اکراس، کله سبز، خوتکا، اردک ارده ایی، کفچه نوک، آنقوت، تنجه، نوک پهن، کشیم، قو، طاووسک، بحری، لیل، سنقر تالابی، خروس کولی، چنگر، آبچلیک، گیلانشاه، کاکایی، اردک سرحنایی

تالاب بهشت معصومه - قم

تالاب بهشت معصومه یکی دیگر از تالاب های دایمی ایران است که در ۲۰ کیلومتری شهر قم و نزدیک اتوبان قم - تهران واقع شده است.

آب تالاب بهشت معصومه از طریق نزولات جوی و مجموعه چشمه های کویری تامین می شود. این تالاب به دلیل قرار گرفتن در محیط کویری قم، در فصل تابستان با کمی آب مواجه است ولی در فصل بارندگی آب مناسبی دارد. تالاب در فصل پاییز و زمستان پذیرای پرندگان مهاجر است.

پوشش گیاهی تالاب بهشت معصومه شامل فیتوپلانکتون ها، جلبک های بنتیک، گیاهان نی، گراسس ها، گز، تاغ، درمنه، انواع گون و کاروان کش است.

تالاب بهشت علاوه بر اینکه محل مناسبی برای پرندگان بومی نظیر: بالابان، چکاوک کاکلی، چک چک دشتی، خوتکا، دم جنبانک، زنبورخوار، سلیم کوچک، سنقر تالابی، سنگ چشم خاکستری بزرگ، سنگ چشم پشت سرخ، سنگ چشم دم سرخ، عقاب صحرائی، عقاب طلایی، عقاب دشتی، کرکس مصری، کلاغ و هدهد است همه ساله در فصل پاییز و زمستان پذیرای پرندگان مهاجر چون: آبچیلک ها، پرستو شکم سفید، حواصیل، خروس کولی، سبزه قبا، غاز، کاکایی و مرغابی است.

از دیگر خزندگان و جانوران ساکن در منطقه تالاب می توان به آگامای چاپک، شغال، کفتار و گرگ خاکستری نام برد. همچنین در این تالاب آبزیانی مانند آرتمیا و انواع ماهی ها زندگی می کنند.

تالاب پیرسلیمان - اسدآباد

تالاب پیرسلیمان یکی دیگر از تالاب های دائمی ایران در استان همدان است که طول ۵۰۰ متر و عرض ۳۰۰ متر در شرق روستای پیرسلیمان و ۳۹ کیلومتری جنوب شهرستان اسدآباد واقع شده است. ارتفاع این تالاب از سطح دریا ۱۵۰۳ متر است. تالاب پیر سلیمان نام خود را از همجواری با امام زاده ایی به نام پیر سلمان گرفته است. مردم منطقه اسدآباد از آب تالاب در کشاورزی و آبشوری برای حیوانات اهلی خود استفاده می کنند. آب و هوای منطقه تالاب پیرسلیمان در زمستان سرد است به طوری که گاهی دمای هوا در سرما به ۳۰ درجه زیر صفر می رسد و در تابستان نیز معتدل می باشد. این تالاب به شکل کاسه می باشد و نوسانات آب در آن کم است. آب تالاب پیرسلیمان از چشمه های جوشان کف و اطراف، آب های سطحی، نزولات جوی و رودخانه فصلی لک لک تامین می شود. عمق تالاب حدود ۲ متر است.

سطح این تالاب کاملاً از نی یا پوشیده شده است. البته گیاهان آبی دیگر در این تالاب فراوان است که بیشتر از گونه های هزار برگ آبی از تیره ، گیاه چنگال آبی از تیره

، علف لشباب از تیره ، عدسک آبی، سازو یا و لویی می باشند. در زمین های اطراف نیز گیاه مایلو از تیره و درختان دست کاشت بید به وفور دیده می شوند.

تالاب پیر سلیمان در تابستان محل سکونت پرندگان مهاجر است. پرندگانی مثل کشیم کوچک و چنگر نوک سرخ در این محل تخم گذاری می کنند. اردک سرسبز، خوتکا و سرحنایی از دیگر پرندگان تالاب به شمار می آیند.

ماهی سیاه، ماهی کپور، ماهی کولی، قورباغه، مار آبی و سخت پوستانی نظیر: خرچنگ آب شیرین، دافنی، سیکلپس، گاماروس از ساکنین آبی تالاب محسوب می شوند. همچنین در این منطقه می توان شاهد حضور پستاندارانی چون: گراز، روباه و گرگ بود.

تالاب جازموریان - کرمان

تالاب هامون جازموریان از مهم ترین منابع آبی و فصلی استان کرمان است که با مساحتی حدود ۶۹ هزار کیلومتر مربع در جنوب شرقی استان کرمان و در مرز استان سیستان و بلوچستان واقع شده است. این تالاب با ارتفاع ۳۵۰ متر از سطح دریا و طول تقریبی ۳۰۰ کیلومتر و عرض ۱۰۰ کیلومتر، بین کوه های مکران و شاهسواران قرار دارد. جازموریان از دو کلمه «جاز» و «موریان» تشکیل شده است. جاز در اصطلاح محلی به پوشش گیاهی گفته می شود و موریان نیز به کثرت و انبوهی اطلاق می شود.

تالاب هامون جازموریان در فصول بارندگی بیشترین حجم آب را دارد ولی در در فصول خشک سالی به کم ترین حجم خود می رسد به طوری که بیشتر بخش های آن در اواخر تابستان و اوایل پاییز خشک می شود. رودها و آبراه های متعدد دایمی و موقت به این تالاب می ریزند ولی مهم ترین منبع تامین کننده حجم آب این تالاب چشمه عروس، رود بمپور و هلیل رود است.

رودخانه هلیل رود از کوه های کرمان سرچشمه گرفته و پس از عبور از دشت جیرفت به تالاب جازموریان می ریزد.

رودخانه بمپور از مشرق بلوچستان و از ارتفاعات کارواندر در ۱۲۰ کیلومتری شمال شرقی ایرانشهر سرچشمه گرفته و پس از چندین روستا و مشروب کردن اراضی سد بمپور به تالاب جازموریان می پیوندد. چشمه عروس سومین رود بلند کرمان است که در سه کیلومتری شهرستان رابر واقع شده و پس از آبیاری مزرعه های رابر و سد جیرفت به همراه هلیل رود به تالاب جازموریان می ریزد.

خاک این منطقه شور نیست. بنابراین آب هایی که وارد این دریاچه می شوند از شوری کمتری برخوردارند. زمین منطقه نیز از قلوه های سنگ، لایه های شنی و آهکی تشکیل شده است.

پوشش گیاهی منطقه تالاب جازموریان شامل درختچه های گز، کلیر، کهور، گونه های بوته ایی و گیاهان علفی یکساله است.

پرندگان ساکن در تالاب هامون جازموریان عبارتنداز: پرندگان آبی و کنار آبی نظیر: فلاینگو، گلاریول، انواع مرغابی سانان، گیلانشاه، قالاروپ، آبچلیک، سلیم، تلیه، چاخ لق، دیدومک، چوپ پا، آووست، کاکایی و پرندگان

خشک زی مانند: هوبره، انواع باقرقره، شبگرد بلوچی، انواع چکاوک، انواع چک چک، فاخته و قمری. از دیگر جانوران ساکن در تالاب نیز می توان به: گراز، گربه وحشی، گربه جنگلی، خرگوش و خدنگ اشاره کرد. در سال های اخیر به دلیل عوامل متعددی نظیر: احداث سدهای جیرفت، بافت و چندین سد دیگر بر روی سرشاخه های هلیل رود، خشک سالی ها، استفاده بیش از حد از منابع آبی و سفره های زیرزمینی، احداث کمربند امنیتی بیش از ۷۰ کیلومتر و عمق شش متر و عرض چهارمتر در این دشت و عدم رعایت حق آبه ایران توسط کشور همسایه یعنی افغانستان، تالاب هامون جازموریان به تدریج در حال خشک شدن می باشد.

تالاب جیران گولی - مشگین شهر

تالاب جیران گولی از تالاب های دائمی استان اردبیل است که در ۲۰ کیلومتری جنوب شرقی مشگین شهر و در نزدیکی لاهرود واقع شده است. این تالاب در زیستگاه شیروان دره سی، یکی از یازده زیستگاه حیات وحش منطقه سبلان قرار دارد. دره شیروان از سمت جنوب به دامنه های شمالی سبلان یا هرم، از شرق به جاده لاهرود- شاییل، از غرب به هوشنگ میدانی و از شمال به زمین های روستای قلچ قلو منتهی می شود. این زیستگاه طبیعی در حال حاضر به عنوان دومین ژنو پارک خاورمیانه در سازمان یونسکو مراحل ثبت خود را می گذراند.

تالاب جیران گولی در کنار صخره های تندپسای شکل شیروان دره سی به صورت تالاب کوچک پدیدار شده است. آب و هوای منطقه تالاب تحت تاثیر آب و هوای کوه سبلان است، به طوری که در تابستان از آب و هوای معتدل و در بیشتر ایام سال از آب و هوای سرد و کوهستانی برخوردار است. آب تالاب جیران گولی از همین نزولات جوی، ذوب برف ها و آب های جاری تامین می شود. تالاب جیران گولی از نظر پوشش گیاهی، در قسمت های حاشیه تالاب پوشیده از نی و در قسمت های اطراف نیز پوشیده از گیاهان مرتعی و گیاهان علفی می باشد. این تالاب به دلیل داشتن شرایط مناسب، مامن مناسبی برای حضور و زادآوری پرندگان مهاجر و بومی به شمار می آید و همه ساله پذیرای پرندگان مهاجر از مناطق آسیای میانه، قفقاز و سیبری است. از پرندگان موجود در این تالاب می توان از: کبک، قمری، کبک دری، فاخته، چنگر، کشیم، حوایل خاکستری، اردک اره ای و اردک سرسبز نام برد. همچنین منطقه ایی که تالاب جیران گولی در آن واقع شده محل زندگی دائمی جانورانی چون: خوک، خرگوش، روباه، گرگ، کل، بز، قوچ و میش ارمنی و خرس قهوه ایی است.

تالاب چغاخور - بروجن

تالاب چغاخور از تالاب های بین المللی ایران در استان چهارمحال و بختیاری است که با مساحتی حدود ۲۳۰۰ هکتار در شمال دامنه ارتفاعات برآفتاب، جنوب کلار و در مسیر جاده شهر کرد- خوزستان واقع شده است. این تالاب از تالاب های بزرگ چهارمحال و بختیاری به شمار می آید که در مرغزار وسیعی با مساحت حدود ۷۰۰

هکتار قرار دارد و جزو مناطق شکار ممنوع اعلام گردیده است

از نظر وضعیت جغرافیایی و شرایط آب و هوایی منطقه چغاخور، تحت تاثیر چهار توده هوای قطبی و پرفشار از سمت اروپا، توده هوای مدیترانه ایی، توده هوای قطبی از شمال و توده هوای حاره بحری است. به همین دلیل این منطقه به جز تابستان که دارای آب و هوای معتدل می باشد در دیگر فصول سال از بارش های جوی برخوردار است. بنابراین می توان نزولات جوی و چشمه های حاشیه کوه کلار را منبع اصلی تامین آب تالاب چغاخور دانست

همچنین منطقه چغاخور از نظر پوشش گیاهی، پوشیده از گونه های حاشیه ایی، نم پسند، شناور و غوطه ور نظیر: بید، مرغ جگن، پتامژتون، پلی گونیوم، سازه و غیره است

تالاب چغاخور در طول سال میزبان پرندگان بومی و مهاجر است که در اطراف این تالاب زادآوری می کنند. از مهم ترین پرندگان این تالاب می توان به: انواع مرغابی، غاز و اردک، آنقوت، چنگر، انواع حواصل، لک لک سفید، کشیم، باکلان، فلامینگو، انواع پرندگان شکاری، پلوه، اکراس، قو، سلیم، انواع کاکایی ها و خروس کولی اشاره کرد. همچنین گونه های جانوری این منطقه شامل خزندگانی چون: انواع مارها، بزچه ها، لاک پشت آبی و پستاندارانی مثل: گراز، شغال، سمورسنگی، شنگ، روباه، خرگوش، گرگ و دوزیستانی از انواع قورباغه می باشد ماهی های تالاب چغاخور نیز عبارتند از: ماهی گورخری، زرده پر، عروس، کپور، فیتوفاک، امور و شیرماهی برای رسیدن به تالاب چغاخور می توان از جاده آسفالته بروجن، ناغان و شهر کرد، ناغان در ضلع شرقی و شمال غربی استفاده کرد و امکانات موجود در منطقه تالاب شامل آب آشامیدنی، سرویس بهداشتی، فضای سبز، سکوی نشیمن، دسترسی به واحد اقامتی و پذیرایی و پارکینگ می باشد

تالاب چکر - استان ایلام

تالاب چکر از تالاب های دایمی استان ایلام است که با مساحتی حدود ۳ هکتار در غرب شهرستان ایلام، در منطقه بولی و در ناحیه چکر واقع شده است. ارتفاع این تالاب از سطح دریا ۶۰۰ متر است و عمق آن در زمان پرآبی حدود ۵ متر می باشد که در طول سال متغییر است

نزولات جوی و چند چشمه جوشان آب تالاب چکر را تامین می کنند. از نظر پوشش گیاهی، این تالاب پوشیده از گیاهان علفی، گیاهان مرتعی، گرامینه از تیره جگن، گیاهان آبی و نی می باشد. همچنین اطراف تالاب را نیزار فراگرفته است

پوشش گیاهی و وضعیت آب و هوای منطقه چکر مکان مناسبی را برای حضور پرندگان مهاجر آبی و کنار آبی به وجود آورده است. به طوری که همه سال پرندگان مهاجر از مناطق آسیای میانه، قفقاز و سیبری برای گذراندن زمستان به این منطقه مهاجرت می کنند. مهم ترین پرندگان این تالاب چنگر، کشیم، حواصل خاکستری، اردک ارده ای و اردک سرسبز می باشند

تالاب حله - بوشهر

تالاب حله از تالاب های مهم جنوب ایران است که با مساحتی حدود ۴۴ هزار و ۷۰۸ هکتار در محل تلاقی دو رودخانه دالکی و شاپور در منطقه حله در ۱۰ کیلومتری شمال بوشهر واقع شده است. این تالاب در سال ۱۳۴۲ بر اثر طغیان رودخانه حله به وجود آمد و از همین سال تا به امروز به عنوان تالاب و منطقه حفاظت شده، زیر نظر محیط زیست استان بوشهر قرار گرفته است.

سرچشمه اصلی تالاب حله بارندگی های زمستانی، سرریزی رودخانه دالکی و شاپور و تا حدودی جزر و مد خلیج فارس است. از نظر پوشش گیاهی، در حاشیه رودخانه و تالاب حله انواع گیاهان آبی وجود دارد. منطقه حفاظت شده حله پوشیده شده از گیاهان گز، نی، نخل مرداب و کهور است. البته قسمت وسیعی از منطقه را نیز نیزارهای انبوه پوشانده اند.

امنیت نسبی، وجود دانه های گیاهی و خوراکی، بوته های علوفه ای، آب و هوای معتدل و تثبیت خاک باعث شده منطقه حفاظت شده حله، نه تنها پناهگاهی مناسبی برای پرندگان بومی و مهاجر باشد بلکه محل مناسبی برای زیست جانوران کمیاب و ارزشمند حیات وحش باشد. همه ساله گونه های کمیابی از درنا، غاز خاکستری، فلامینگو، پلیکان پا خاکستری، پوب پا، جغد، دراج، نوک خنجری، اردک کله سبز و خوتکا زمستان های خود را در تالاب حله بگذرانند. از دیگر پرندگان بومی و مهاجر تالاب حله می توان از: پلیکان پا خاکستری، اردک مرمری، گیلانشاه خالدار، ماهی خورک، قمری، کوکر، دلججه، دیدمک، سینه سرخ، سارگپه، شب گرد، زنبورخورک، سنقر، شاهین، چنگر، انواع مرغابی ها، انواع اگرت ها، انواع حواصیل ها، انواع کاکایی ها و انواع پرستوهای دریایی نام برد.

همچنین منطقه حفاظت شده تالاب حله زیستگاه انواع گونه های جانوری نظیر: گراز، گرگ، شغال، روباه، گربه وحشی، خرگوش، خدنگ، کفتار و نمونه هایی از لاک پشت ها و خزندگان کمیاب و ارزشمند می باشد. منطقه حفاظت شده حله دارای تجهیزات و امکاناتی مثل: ساختمان پاسگاه محیط بانی، سیستم رادیویی بیسیم، خودرو صحرائی، موتورسیکلت، تجهیزات انفرادی محیط بانی، موقعیت یاب دستی، رایانه، انبار علوفه و تراکتور است.

تالاب خورخوران - خلیج فارس

تالاب خورخوران بزرگ ترین تالاب استان هرمزگان است که در سواحل شمالی خلیج فارس، حد فاصل بندر خمیر و بندر لافت و در ۶۰ کیلومتری جنوب غربی بندرعباس واقع شده است. این تالاب دارای جزایر کوچک به صورت تپه های گلی، لجنزارهای جزر و مدی و خورهای کم عمق است که ادامه جنگل های مانگرو می باشد. تالاب خورخوران در سال ۱۳۵۴ به عنوان یکی از تالاب مهم بین المللی کنوانسیون رامسر به ثبت رسید و در سال ۱۳۵۵ از طرف موسسه حفاظت از بیوسفر (IUCN)، به عنوان ذخیرگاه زیست کره تعیین شد و در حال حاضر نیز جز مناطق حفاظت شده سازمان محیط زیست به شمار می رود.

از نظر شرایط آب و هوایی، منطقه تالاب خورخوران دارای آب و هوای بیابانی گرم شدید است. این تالاب یکی از وسیع ترین پوشش گیاهی جنگل های حرا در ایران را به خود اختصاص داده است. علاوه بر وجود درختان حرا

تعداد ۲۹ گونه گیاه تالابی در این منطقه شناسایی شده است.

جنگل های حرا بهترین مکان برای جوجه آوری پرندگانی از قبیل: حواصیل هندی، اگرت ساحلی، اگرت برگ، حواصیل بزرگ، حواصیل سبز، سلیم خرچنگ خوار، سلیم صدف خوار، آبچلیک ها، کاکایی ها و بالکان ها هستند.

منطقه تالاب خورخوران محل زیست پستاندارانی و جوندگانی نظیر: روباه، شغال، کفتار، خرگوش، موش سیاه، جبریل بلوچستان، موش قهوه ای، جبریل هندی، جبریل ایرانی، جبریل بیابانی هند، جبریل لیبی، جبریل کراسوس است. همچنین مار دریایی پلامیس پلاتوروس، انواع دیگر مارهای دریایی، مارجعفری، لاک پشت سبز و لاک پشت منقار عقابی از دیگر گونه های جانوری موجود در این منطقه هستند.

تالاب خورخوران محل زندگی انواع آبزیان از قبیل: ماهی بیاح، ماهی حلوا، ماهی شوریده، ماهی شورت، ماهی اشلمبو، ماهی سنگسر، ماهی شانک، ماهی گلو، ماهی لقمه، سفره ماهی قهوه ای، گربه ماهی، ماهی راشگو، ساردین، گل خورک، ماهی لچه، ماهی کهور، ماهی زمین کن و ماهی عروس ناخدا می باشد.

تالاب سرخانکل - بندر انزلی

تالاب سرخانکل از تالاب های استان گیلان است که در محدوده تالاب بین المللی انزلی واقع شده و از شمال به کانال ماهروزه، از جنوب به روستاهای هندخاله، سیاه درویشان، از شرق به رودخانه هندخاله و از غرب به رودخانه تازه بکنده منتهی می شود. این تالاب با مساحتی حدود یک هزار و ۱۵۶ هکتار در بخش میانی تالاب انزلی قرار دارد. تالاب سرخانکل جزو تالاب های بین المللی کنوانسیون رامسر و مناطق حفاظت شده به شمار می آید.

حجم آب تالاب سرخانکل به نوسانات آب دریای خزر و میزان ورود آب های رودخانه ها بستگی دارد. از نظر شرایط آب و هوایی این منطقه دارای آب و هوای متعدل و مرطوب می باشد. پوشش گیاهی منطقه تالاب نیز با توجه به موقعیت جغرافیایی و اکوسیستم از سه گونه، غوطه ور، شناور و حاشیه ایی تشکیل شده است. عمده پوشش گیاهی تالاب عبارتند از: آزولا، سه کوله خیز، لاله تالابی یا نیلوفر آبی و نیزار است. گیاهان غوطه ور گیاهانی را گویند که قسمت های بیشتر رویشی و تولید مثلی آن ها به حالت غوطه ور در آب قرار دارند.

گیاهان شناور که بخش زیادی از منطقه را پوشانده به گیاهانی گفته می شود که قسمتهای اصلی گیاه به خصوص برگ ها به حالت شناور در سطح آب قرار می گیرند و بخش های تولیدمثلی یا به صورت شناور و یا خارج از آب قرار دارند. مثل: سرخس، آزولا، عدسک آبی کوچک، تراپ یا تراپا، تخت قورباغه، لاله تالابی یا نیلوفر تالابی، مریم آبی، بارهنگ آبی و پریوش کوچک.

گیاهان حاشیه ایی نیز شامل گیاهانی هستند که خارج از آب می رویند و شامل: اسپرغان، لویی یا بوریا و نی می باشند. علاوه بر این گونه ها، بخش های خشک منطقه نیز پوشیده از توسکا، بید، صنوبر، تمشک، علف هفت بند، سرخاب کولی و تاج ریزی است. رویش نیلوفر آبی در این تالاب یکی از منحصر بفردترین ویژگی این تالاب به شمار می آید.

تالاب سرخانکل محل حضور پرندگان آبی و کنار آبی مهاجر و بومی است و در این تالاب می توان پرندگانی نظیر: آووست، اردک سیاه کاکل، اردک ارده آبی، اگرت، پرستو، چنگر، چنگر نوک سرخ، چوب پا، انواع حواصیل، خوتکا، سنقر تالابی، کاکایی، گاوچرانک، انواع قو، طاووسک، عقاب تالابی، لیل، غاز و یلوه مشاهده کرد. آبیان تالاب سرخانکل نیز به دو نوع بومی و مهاجر تقسیم می شود. ماهیان بومی این تالاب عبارتند از: سوف، هشرخان، کپور، سیم و شوک یا اردک ماهی. ماهیان مهاجر آن نیز شامل: ماهی سفید، سفید کولی و سیاه کولی می باشند.

تالاب سولگان - شهر کرد

تالاب سولگان که به نام های سولقان و سوله جان نیز نامیده می شود، با وسعتی حدود ۴۰ هکتار، در ۷۰ کیلومتری شهر کرد در استان چهارمحال و بختیاری واقع شده است. این تالاب در مسیر شهر کرد به ایذه و در نزدیکی تالاب گندمان می باشد.

عمق تالاب سولگان در گذشته بیش از یک متر بوده، اما حفر بی رویه چاه های عمیق و نیمه عمیق در منطقه، کاهش سطح آب های زیرزمینی و کمبود بارش در سال های گذشته باعث کم عمق شدن آن گردیده است. منبع تامین آب تالاب سولگان، بارش های زمستانی، ذوب برف در ارتفاعات مشرف بر این تالاب و بارندگی ها می باشد. تالاب از دو بخش شرقی و غربی تشکیل شده که بخش غربی آن، ولگان نامیده می شود. پوشش گیاهی تالاب سولگان شامل گونه های نم پسند نظیر درختان بید، جگن، ساز، نی، لویی، بارهنگ آبی، نخل مرداب، عدسک آبی، بزواش و آلاله آبی می باشد.

تالاب سولگان در زمان پرآبی یکی از مناطق ارزشمند زادآوری پرندگان آبی به ویژه اردک سرسبز و اردک حنایی است. در این تالاب پرندگان مهاجر نظیر: لک لک، حواصیل، بالکان، انواع مرغابی ها، یلو، سلیم، چنگر، یوزگنبی، قورقور و قزل غاز دیده شده است.

از آبیان تالاب سولگان می توان به: ماهی گورخری، سفید کولی، سیاه ماهی و کاراس می توان اشاره کرد.

تالاب شادگان

تالاب شادگان با مساحتی حدود ۴۰۰ هزار هکتار در جنوب غربی ایران و جنوب جلگه خوزستان واقع شده است. این تالاب از شمال به شهر شادگان و خور، از جنوب به رودخانه بهمن شیر، از غرب به جاده دارخوین و آبادان و از شرق به آب های خورموسی محدود می شود. منبع اصلی تامین آب تالاب از طریق رودخانه کارون، خورهای ساحلی نظیر: خور دورق، خور قناقه، خور ملح، خور کویرین، خور قویان و ختا و رسلخ است. از مهم ترین ویژگی های تالاب شادگان؛ وجود ۳ نوع آب شور، لب شور و شیرین، طبیعی بودن، تنوع زیست گاهی و از همه مهم تر مقیاس بزرگ این تالاب است. همین عوامل باعث شده نه تنها تالاب به محل مناسبی برای زیست انواع متنوعی از ماهیان آب شور و شیرین تبدیل شود بلکه همه ساله پذیرای گونه های مختلف پرندگان مهاجر شود که در

فصل زمستان به این منطقه مهاجرت می نمایند.

پوشش گیاهی تالاب شادگان نیز تحت تاثیر آب های شور و شیرین تالاب و نیز تابع وضعیت خاک آن منطقه است. براساس مطالعات انجام شده بر روی گیاهان تالاب پریشان؛ حدود ۷۴ گونه گیاه آوندی، ۱۳ گونه گیاه از خانواده اسفناجیان، ۱۲ گونه گیاه از خانواده گندمیان در این تالاب وجود دارد. علاوه بر این گیاهان؛ دو گونه گیاه لویی و چولان از گونه های غالب گیاهی تالاب محسوب می شود. در خارج تالاب نیز گیاهانی چون کنگر وحشی، یولاف، سوروف، خارشتر، گلرنگ وحشی می روید.

جانوران موجود در تالاب شادگان: براساس تحقیقات انجام شده حدود ۲۰۰ گونه از حیات وحش شامل پرندگان، دوزیستان، خزندگان و پستانداران به صورت موقت و یا دایم در این تالاب زندگی می کنند. گراز با نام محلی خنزیر، گربه جنگلی با نام محلی بزون، شنگ با نام محلی چلیب المای، گرگ با نام محلی ذئب، روباه معمولی، روباه شنی، تشی، جوجه تیغی، لاک پشت خزر، لاک پشت سه چنگالی فراتی و سه گونه مار از جمله جانوران دوزیستان و خزندگان تالاب به شمار می روند.

پرندگان تالاب شادگان: آبچلیک تالابی، اردک سرسفید، اردک مرمری، اردک کله سبز، اردک بلوطی، اگرت، اکراس آفریقایی، انواع کاکایی، بحری، پرستوهای دریایی کوچک و معمولی، پلیکان پا خاکستری، تنجه، چنگر، خروس کولی، خوتکا، حواصیل زرد، دراج، دلیچه، دیدمک، سار، سارگبه معمولی، سار خروس کولی، سنفر تالابی، سلیم خرچنگ خوار، شاهین، طرلان، عقاب طلایی، عقاب دریایی دم سفید، عقاب تالابی، عروس غاز، غاز خاکستری، فلامینگو، فلامینگوی بزرگ، فیلوش، گیلانشاه خالدار، مرغابی، لاجین، هوبره.

همچنین در تالاب شادگان حدود ۳۶ گونه از ماهیان غضروفی و انواع ماهیان وجود دارد که حدود ۱۷ گونه آن مختص آب شیرین و ۱ گونه با نام صبوری مهاجر است. شیریت، بنی، کپور آینه ای، لب پهن، برزم، کپور معمولی، کتان، کپور رنگی، حمری، امور، شلج، کپور سرگنده، مار ماهی، گربه ماهی و بیاح، برشلیمبو از جمله ماهیان تالاب هستند.

تالاب عشق آباد- شهر ری

تالاب عشق آباد از تالاب های دایمی استان تهران است که در دو کیلومتری روستای عشق آباد، در بخش قلعه نو شهرستان ری واقع شده است. ارتفاع این تالاب از سطح دریا حدود ۹۶۰ متر می باشد. تالاب عشق آباد با طولی حدود ۷۰۰ متر، مربعی شکل است و حجم آب آن نیز در فصول سال متغییر است.

تالاب عشق آباد از نظر شرایط آب و هوایی به دلیل قرار گرفتن در منطقه دشتی تقریبا صاف در تابستان از دمای هوای بسیار گرم و در زمستان از دمای هوای بسیار سرد برخوردار است.

پوشش گیاهی اطراف تالاب شامل: قیچ، اسفند، جگن، چمن شور ساحلی، چمن شور پاگره، خارشتر، شکر تیغال، درمنه، گندمک و غیره می باشد.

در منطقه ایی که تالاب عشق آباد قرار دارد ۱۵۱ گونه پرنده شناسایی شده که در این میان ۱۵ گونه شکاری، ۱۲ گونه مرغابی و ۲۵ گونه سلیم و آبچلیک وجود دارند. از پرندگان موجود در این تالاب می توان به: کلاغ ابلق، زاغی، کلاغ سیاه، گنجشک خانگی، دم جنبانک ابلق، قمری خانگی و کبوتر چاهی، سنفر تالابی، کورکور سیاه،

آبچلیک تک زی، حواصل خاکستری، حواصل سفید بزرگ، خروس کولی، آبچلیک پاسرخ، خروس کولی دم سفید، سلیم طوقی کوچک، خوتکا، نوک خنجری، اگرت کوچک، چلچله، چکاوک کاکلی، چکاوک آسمانی، اردک سرحنایی، کاکایی صورتی، حواصل ارغوانی، فلامینگو، آبچلیک آوازه خوان، کاکایی ارمنی، سلیم کوچک، دم جنبانک زرد، چکچک دشتی، پاشلک، تلپله نوک پهن، سینه سرخ، تلپله دم سفید، سسک، سار معمولی، چنگر نوک سرخ، چنگر، پرستوی دریایی تیره، قرقی، سسک بزرگ نیزار و سنگ چشم دم سرخ اشاره کرد. این پرندگان در نیزارهای درون یا اطراف تالاب و نیز تپه‌های رستی مجاور اقدام به آشیانه سازی و زادآوری می‌کنند از گونه‌های جانوری موجود در تالاب عشق آباد می‌توان از پستاندارانی چون: روباه، شغال، خرگوش، از دوزیستان فقط یک گونه قورباغه باتلاقی، از خزندگان مثل: لاک‌پشت خزری، مار چلیپر وابسته به تالاب و گرزه مار، اسکینک علفزار، سوسمار چشم ماری و آگامای دشتی در اطراف تالاب و انواع جوندگان نام برد مسیر دسترسی به تالاب عشق آباد: از طریق تهران کمربندی شهری، جاده ورامین، بعد از فیروزآباد خروجی تپه میل، طی مسافتی در حدود ۱۰ کیلومتر در جاده آسفالت و رد شدن از شهرک صنعتی عشق‌آباد و روستای عشق‌آباد، پس از گاوداری‌های انتهایی روستا در یک مسیر خاکی ۲ کیلومتری تا تالاب

تالاب بند علیخان - ورامین

تالاب بند علیخان از تالاب‌های فصلی استان تهران است که در ۳۵ کیلومتری جنوب شهرستان ورامین واقع شده است. این تالاب در دشت سیاه پرده و در منتهی‌الیه غربی منطقه حفاظت شده کویر قرار دارد. به طوری که تالاب دشت سیاه پرده را از دشت مبارکه جدا می‌سازد. تالاب بند علیخان به دلیل واقع شده در منطقه خشک و خشک سرد، از میزان بارندگی کمی برخوردار است. متوسط بارندگی در تالاب ۱۰۰ میلی‌متر می‌باشد که این مقدار نسبت به سال‌های مختلف از ۵۰ تا ۳۰۰ میلی‌لیتر متغیر بوده و بیشتر بارندگی از آبان تا اردیبهشت ماه اتفاق می‌افتد. خاک منطقه ایی که تالاب بند علیخان در آن قرار دارد از نوع خاک شور و باتلاقی است و همین ویژگی‌ها باعث شده این منطقه پوشیده از: گیاهان درمنه، گون، اشنان، قیچ، اسفند، تاغ، جارو، خارشتر، اسکنبیل، انواع گرامینه، نی، علف شور، گز، جگن و اتریپلکس باشد. توده‌های انبوه بوته‌ها و نیزارهای در هم پیچیده مکان امنی را برای پرندگان بومی و مهاجر آبی، کنار آبی و شکاری تالاب بند علیخان به وجود آورده است. تعدادی از پرندگان لانه‌های خود را در لابلا درختان ساخته‌اند. از مهم‌ترین پرندگان موجود در این تالاب می‌توان از: آبچلیک پا سبز، آبچلیک پا سرخ، چنگرها، اردک سرسبز، اردک فیل وش، خوتکا، انواع غازها، آنقوت، نوک پهن، حواصل خاکستری، بوتیمار، سارگپه، سنقر، تالابی، اگرت، لاشخور، چکاوک، بلبل، سسک، مرغ مگس خوار و درناهای خاکستری نام برد. در مناطق مرتفع یا بکر اطراف تالاب بند علیخان می‌توان جانورانی نظیر: کل و بز، قوچ و میش، آهو، کفتار، روباه شنی، شغال، گرگ، گربه وحشی، کاراکال، تشی، خرگوش و سمور سنگی دید.

تالاب قره قشلاق - بناب

تالاب قره قشلاق از تالاب های دائمی استان آذربایجان شرقی است که با مساحتی حدود ۲۲ هزار و ۲۵۰ هکتار در ۱۵ کیلومتری شهرستان بناب واقع شده است. این تالاب نه تنها از تالاب های بین المللی به شمار می رود بلکه یکی از تالاب های شمال غرب کشور در زمینه حفظ گونه های جانوری است. تالاب قره قشلاق در سال ۱۳۶۴ به عنوان منطقه شکار ممنوع اعلام شد.

ارتفاع تالاب قره قشلاق از سطح دریا حدود ۱۲۷۰ متر است. منطقه ایی که تالاب در آن قرار دارد، دارای اقلیم نیمه خشک و سرد می باشد که زمستان های سرد و طولانی و تابستان های معتدل و نسبتاً گرم دارد. سرچشمه اصلی تامین آب تالاب قره قشلاق، زیر شاخه های زرينه رود، سیمینه رود و صوفی چای می باشد. رودخانه زرينه رود حدود ۴۵ درصد آب این تالاب را تامین می کند.

رودخانه صوفی چای از رودخانه های مستقل و فصلی حوزه آبریز دریاچه ارومیه است که در شهرستان های مراغه و بناب جریان دارد.

رودخانه مردق چای، از شاخه های رودخانه صوفی چای است که پس از پیوستن دو رودخانه اصفهان جیق چای و قوزلوجه در غرب روستای چوان واقع در ۸ کیلومتری شرق شهر مراغه، از جنوب مرکز شهرستان مراغه می گذرد.

رودخانه لیلانچای از رودخانه های مستقل زیر حوزه های زرينه رود- سیمینه رود است که در شرق و جنوب شرقی مرکز شهرستان مراغه و جنوب و غرب مرکز شهرستان ملکان جریان دارد. این رودخانه از دامنه های جنوبی کوه سهند سرچشمه گرفته و پس از ورود به منطقه قره قشلاق در بخش جنوب شرقی دریاچه ارومیه به این تالاب می پیوندد.

عمده پوشش گیاهی تالاب قره قشلاق، نی، گز، نخل مرداب، گیاهان خانواده اسفناج و گیاهان آبی می باشد. این تالاب به دلیل موقعیت جغرافیایی و قرار گرفتن در بین دو استان آذربایجان شرقی و آذربایجان غربی، نه تنها محل مناسبی برای حضور پرندگان آبی و کنار آبی مهاجر در پاییز و زمستان به شمار می رود. بلکه در بهار و تابستان محل امنی برای زادآوری گونه های بسیاری از پرندگان محسوب می شود. میش مرغ، فلاینگو، درنا، اردک، غاز، آنقوت و کبک از پرندگانی هستند که در این تالاب به صورت مهاجر و دائم سکونت دارند. از دیگران پرندگان موجود در تالاب می توان به اردک بلوطی، غاز پیشانی سفید، خروس کولی دشتی، تنجه، خوتکا و اردک سرسبز اشاره کرد.

مهم ترین گونه های جانوری تالاب قره قشلاق شامل گراز پا کوتاه، شنگ و گربه پالاس یا گربه جنگلی است. در دهانه رودخانه زرينه رود انواع کپور ماهیان و ماهی سیاه وجود دارد ولی در تالاب ماهی وجود ندارد.

تالاب قوری گول - تبریز

تالاب قوری گول از تالاب های دائمی استان آذربایجان شرقی است که با مساحتی حدود ۲۰۰ هکتار در ۴۰

کیلومتری جنوب شرق تبریز و ۱۵ کیلومتری غرب شهر بستان آباد در همسایگی روستای امناب واقع شده است. این تالاب در سال ۱۳۵۴ به عنوان تالاب بین المللی در کنوانسیون رامسر به ثبت رسیده و از سال ۱۳۷۳ به مرکزیت اداره حفاظت محیط زیست بستان آباد جزو مناطق شکار ممنوع اعلام شد.

آب تالاب قوری گول از بارندگی های جوی و تعدادی چشمه های زیرزمینی که در کف آن وجود دارد تامین می شود. منحصر بفردترین ویژگی این تالاب، شیرین بودن آب آن نسبت به آب دیگر تالاب های منطقه می باشد. آب و هوای منطقه ایی که تالاب در آن قرار دارد در تابستان معتدل و در زمستان سرد است. آب این تالاب با خشک شدن آب های جاری و کم شدن آب های زیرزمینی کم شده و در فصل بارندگی مجدداً تامین می شود. پوشش گیاهی اطراف تالاب قوری گول که به صورت حوزه آبریز، گیاهان آبری و گیاهان غوطه ور است عبارتند از:

گیاهان حوزه آبریز: بومادران، شنگ، گل گندم، آلبالوی وحشی، زنبق کوهی، شیرین بیان و نسترن. گیاهان آبری: نی، لویی و عدسک.

گیاهان غوطه ور: بارهنگ آبی، آلاله، بزی، قوشاب شانه ای، انواع جلبک و فیتوپلانکتون.

حدود ۹۲ گونه پرنده در تالاب قوری گول شناسایی شده که مهم ترین آن ها اردک سرسفید، اردک مرمری و اردک بلوطی است. از دیگر گونه های جانوری تالاب می توان از پستانداران به جربیل ایرانی، موش کشتزار، موش مغان، گرگ، روباه، سمورسنگی، از خزندگان به مارمولک تالاب، مارها، گرزه مار، مار پلنگی، کورمار، مار چلیپر، از آبیان به ماهی تالاب و ماهی کپور اشاره کرد.

تالاب کانی برازان - مهباد

تالاب کانی برازان از تالاب های مهم آذربایجان غربی است که با وسعتی حدود ۹۰۷ هکتار در ۳۰ کیلومتری شهرستان مهباد و در حوزه اکولوژی دریاچه ارومیه واقع شده است. این تالاب که به بهشت پرندگان معروف است از شمال به شهرستان مهباد، از شمال و شرق به روستای قره داغ و از جنوب به دریاچه ارومیه منتهی می شود. همچنین بخش جنوبی تالاب در دامنه کوه قره داغ واقع شده و این کوه و تپه بابا حیدر بر آن مشرف است. آب این تالاب از رودخانه های مهباد تامین می شود و پس از تامین آب تالاب رودخانه راه خود را به سمت دریاچه ارومیه ادامه می دهد. تالاب کانی از نظر گوناگونی و فراوانی گونه های زیستی به عنوان اولین سایت پرنده نگری ایران و رتبه اول استان انتخاب شده است.

از نظر پوشش گیاهی، اطراف تالاب کانی را درختچه های گز و نیزارها پوشانده اند و در تپه های اطراف تالاب نیز می توان گیاهانی از گونه اسفناج ها، گندمیان، نی، بوریا، جگن و گون را دید.

تالاب کانی برازان در فصل پاییز و زمستان پذیرای پرندگان مهاجری نظیر: آنقوت، اردک سرسفید، اردک مرمری، اردک سرحنایی، ارک ارده ای، اردک تاج دار، اردک بلوطی، باکلان کوچک، پرستوی دریایی، پلیکان، تنجه، چوب پا، چنگر، حواصیل، زردپر تالابی، عقاب تالابی، فیل وش، گیلار، انواع کاکایی، کشیم بزرگ، کشیم کوچک، عروس غاز، انواع غازها، انواع مرغابی ها، قو، فلامینگوها است.

از دیگر جانوران موجود در این منطقه می توان به لاک پشت، وزغ، قورباغه مردابی و ماهی کپور اشاره کرد.

تالاب کانی برازان علاوه بر این که در فهرست کنوانسیون رامسر به عنوان بیست و چهارمین تالاب بین المللی در کشور شناخته شده، عنوان دومین تالاب بین المللی مهاباد را نیز به خود اختصاص داده است.

تالاب کجی نمکزار- نهبندان

تالاب کجی نمکزار از تالاب های دائمی ایران در استان خراسان جنوبی است که با مساحتی حدود ۲۲ هزار هکتار در شمال غری روستای چاه دراز و ۷۵ کیلومتری شهرستان نهبندان و در حاشیه محور ارتباطی بیرجند به زاهدان واقع شده است. این تالاب که شوره زاری وسیع است به دلیل شوری بیش از حد، خاک آن تبدیل به دریاچه نمک گشته است.

اکوسیستم و آب و هوای منطقه تالاب کجی نمکزار تحت تاثیر رشته کوهی به نام باران و بهاران است. منطقه تالاب که به صورت دشتی هموار در دامنه این رشته کوه قرار دارد از آب و هوای خشک و نیمه خشک برخوردار می باشد. تالاب کجی به رودخانه و آبراه ها متصل نیست و تنها منبع آبی آن از طریق چشمه های جوشان کف دریاچه تامین می شود. شرایط آب و هوایی حاکم بر منطقه باعث رشد گیاهان شور پسند نظیر: قیچ، گز، تاغ، درمنه، خارشتر، چرخه، کما، اشنان، هندوانه ابوجهل، سئودا، اسپند گردیده است. البته اطراف تالاب نیز پوشیده از بوته های گز، آتریپلکس، قلیا و نی می باشد.

تالاب کجی نمکزار یکی دیگر از تالاب های مناسب برای حضور پرندگان مهاجر و زمستان گذار به شمار می رود. پرندگان مهاجر تالاب شامل: آپچیلیک پاسبز، آپچیلیک پاسرخ، اردک سرسبز، کشیم گردن سیاه، حواصیل خاکستری، حواصیل سفید، سلیم طوقی و خوتکا می باشند. پرندگان بومی تالاب نیز عبارتند از: زاغ بور، عقاب طلایی، پرستو، کبک، کلاغ سیاه، دال، پیغوی کوچک، جغد کوچک، بلدرچین معمولی، کبوتر، زاغ نوک قرمز، زاغی، گنجشک درختی، دم جنبانک، ابلق، چکاوک کاکلی، چکاوک پنجه کوتاه، هدهد، سبزه قبا، هوبره، کوکو شکم سیاه و دودک. در میان پرنده های بومی، زاغ بور گونه ای نادر در دنیا محسوب می شود که در حاشیه کویرهای ایران در استان های سمنان، یزد و خراسان جنوبی زندگی می کند و محل زندگی آن ها قیچ زارها می باشد.

از دیگر گونه های جانوری تالاب کجی می توان به پستاندارانی چون: پامسواکی بزرگ، گرگ، روباه، تشی، خرگوش، خارپشت، کفناز، گربه وحشی، جبیر و پایکا و خزندگانی نظیر: مار قیطانی، مار دشتی، مار جعفری، مار پلنگی، لاک پشت مهمیزدار بالغ و بزمچه اشاره کرد.

تالاب گاوخونی

تالاب گاو خونی با مساحت تقریبی ۴۷۰ کیلومتر مربع در حاشیه فلات مرکزی ایران و در قسمت انتهایی آبریز زاینده رود واقع شده است. این تالاب از شمال شرق به بخش جرقویه، از جنوب غربی به شهرستان نایین، از غرب به منطقه‌ی ندوشن در استان یزد، از شمال غرب به کویر ابرقو و از شرق به دهستان رودستین با جهت

شمال - جنوب محدود می شود.

سرچشمه اصلی تالاب گاو خونی، زاینده رود، زر چشمه و ایزد خواست است که از دامنه های شرقی ارتفاعات زاگرس و کوه های مرتفع زردکوه بختیاری شروع شده و با عبور از استان های چهارمحال و بختیاری، یزد و فارس وارد جلگه اصفهان می شود و در نهایت پس از آبیاری زمین ها و دشت های کشاورزی و عبور از شهرهای اژیه و ورزنه به تالاب گاو خونی می ریزد. آب این تالاب به دلیل عبور از زمین های نمک زار و شن زارها شور می باشد، به طوری که در حاشیه جنوبی تالاب، نمکزار وسیعی وجود دارد که بر اثر تبخیر زیاد آب و باقی ماندن و انباشته شدن نمک ها به وجود آمده است.

تالاب گاو خونی از نظر پوشش گیاهی، تنها در بخش های حاشیه ای دارای رویش انبوهی از گیاهان است و در بخش های دیگر تالاب به دلیل شوری فوق العاده خاک، پوشش گیاهی قابل ملاحظه ای وجود ندارد. با این وجود، براساس بررسی های انجام شده، در این منطقه حدود ۹۱۰ گونه گیاهی با ارزش ژنتیکی، دارویی، زینتی، خوراکی و صنعتی شناسایی شده است. در مسیر ورودی زاینده رود به تالاب، انبوهی از جلبک های سبز، نیزارها و درختچه های گز دیده می شود. علاوه بر این ها، گیاهانی چون کاسنی، شب بو، قیچ، خارشتر، گون، کاروانکش، کهورک و شیرین بیان از جمله مهم ترین گیاهان این تالاب است.

تالاب گاو خونی علاوه بر داشتن انواع پرندگان آبی و کنار آبی همه ساله شاهد ورود پرندگان مهاجر از مناطق سردسیری و سیبری است. از مهم ترین پرندگانی که در فهرست پرندگان تالاب به ثبت رسیده است می توان به: آیچلیک، آنقوت، اگرت، اردک سبز، اردک مرمری، اردک سرحنایی، بوتیمار کوچک، پلیکان، تیهو، تنجه، چنگر، حواصلیل زرد، خروس کولی، خوتکا، دال، دلیمه، سار، سرسبز، سلیم کوچک، سنقر تالابی، شاهین، فیلوش، عقاب مار خور، عقاب تالابی، عقاب دو برادر، غاز خاکستری، قوی گنگ، کاکایی، کبک کرکس، لک لک، مرگوس و منقر اشاره کرد.

همچنین تالاب گاو خونی محل زندگی انواع جانوران و خزندگان نظیر: آهو، بز، خوک، جبیر، خرگوش، خوک، روباه، شغال، قوچ، کل، گرگ، گورخر ایرانی، کفتار، میش، لاک پشت، بزمچه، مارمولک، انواع مار و قورباغه می باشد.

از آبزیان تالاب گاو خونی می توان: ماهی کپور و گمبوزیا را نام برد.

تالاب گمیشان - گلستان

تالاب گمیشان یکی از تالاب های استان گلستان است که با مساحت حدود ۱۷ هزار و ۷۰۰ هکتار به صورت نوار نسبتا باریکی با جهت شمال - جنوب در امتداد سواحل جنوب شرقی دریای خزر و ۲۴ کیلومتری بندر ترکم واقع شده است. در سال ۱۳۷۶ بخشی از این تالاب با مساحتی حدود ۱۴ هزار هکتار به عنوان منطقه شکار ممنوع اعلام شد و در سال ۱۳۸۰ نیز به عنوان تالاب مهم بین المللی در کنوانسیون جهانی حفاظت از تالاب ها یعنی کنوانسیون رامسر به ثبت کلاس های آب های لب شور طبقه بندی شد.

منطقه ای که تالاب گمیشان در آن قرار دادر منطقه وسیعی از اراضی غیر قالبی شور و کم عمق است و از نظر طبقه بندی تالاب های رامسر جزو تالاب های دریایی - ساحلی به شمار می آید. این تالاب بخشی از حجم آب

خود را از خروجی های سیلاب رودخانه اترک و رودخانه آقلا و بخش دیگری را در اثر بالا آمدن آب دریای خزر در دوره های پربابی به دست می آورد. آب و هوای منطقه معتدل و مرطوب با تابستان های گرم و مرطوب و زمستان های ملایم می باشد. پوشش گیاهی حاکم بر منطقه نیز اکثراً گیاهان تالابی و شورپسند هستند. مطابق گزارش سازمان حفاظت محیط زیست حدود ۲۲ گونه پرنده در این تالاب وجود دارند که عبارتند از: بوف برفی، شاه بوف، پرستوی دریایی نوک کلفت، پرستوی معمولی، پرستوی دریایی گونه سفید، پلیکان سفید، چوب پا، چنگر معمولی، چکاوک بال سفید، خروس کولی، دلپجه، سلیم طلایی، سلیم شنی، کوکر دم دراز، کوکر شکم سفید، غاز پیشانی سفید، غاز خاکستری، فلامینگو، عقاب دریایی دم سفید و عقاب شاهی. همچنین در تالاب گمیشان تاکنون بیش از بیست گونه ماهی شناسایی شده که مهم ترین آن ها شامل: کپور ماهیان، سه خارماهیان، شیشه ماهیان، کفال ماهیان، سوف ماهیان و گاوماهیان. از پستانداران حاشیه تالاب نیز می توان به گراز، روباه، شغال و فک خزری اشاره کرد.

تالاب گندمان

تالاب گندمان با مساحتی حدود ۱۰۷۰ هکتار از آبگیرهای حوزه آبریز آق بلاغ در نزدیکی شهر گندمان از شهرستان بروجن در استان چهارمحال و بختیاریه شمار می رود. پوشش دائمی آب این تالاب حدود ۷۰۰ هکتار می باشد. علاوه بر نزولات جوی، سرچشمه اصلی تالاب رودخانه آق بلاغ و چشمه های اطراف آن است. رودخانه آق بلاغ از ضلع شمالی تالاب وارد شده و از شرق آن یعنی اشکفت زلیخا خارج شده و در نهایت به رودخانه گدار کبک می ریزد. از مهم ترین چشمه هایی که آب تالاب گندمان را تامین می کند می توان به: نصیرآباد، گل کوچک، گل بزرگ، مردان شیر برنجی، چشمه بیدک و چشمه وستگان اشاره کرد. همچنین تالاب چغاخور در نزدیکی این تالاب قرار گرفته و بخشی از خروجی این تالاب به تالاب گندمان می ریزد. آثار برجای مانده در اطراف تالاب گندمان نشان می دهد در گذشته این منطقه یکی از شکارگاه های بهرام گور و منطقه بیلاقی خانواده های سلطنتی بوده است. آب و هوای منطقه گندمان سرد است و دارای زمستان های بسیار سرد و سخت می باشد. سردترین ماه سال در این منطقه دی ماه و گرم ترین ماه نیز تیر است. تالاب گندمان، یکی از ۱۰ تالاب برتر پرنده نگری در ایران و جزو تالاب های ثبت شده در دفتر بین المللی تحقیقات پرندگان آبی لندن است. همچنین نام تالاب گندمان در فهرست کنوانسیون رامسر به ثبت رسیده است. این تالاب زیست گاهی منحصر به فرد برای زمستان گذرانی و تخم گذاری پرندگان مهاجر و اسکان دایم پرندگان بومی به شمار می آید که حدود ۱۵ گونه پرنده بومی و نزدیک ۳۰ گونه پرنده مهاجر مناطق سردسیر شمالی در خود جای داده است.

گونه های جانوری: خرگوش، روباه، شغال، گراز، گرگ، قورباغه، لاک پشت و انواع مارها.

گونه های پرندگان: باکلان، حواصیل، سلیم، انواع پرندگان شکاری، انواع مرغابی ها و لک لک.

آبزیان: ماهی گورخری، سفید کولی، ماهی پوزه دار و سیاه ماهی.

گونه های گیاهی: درخت بید، مرغ، جگن، ساز، نی، لویی، زنبق، آلاله آبی، هزار نی، بارهنگ آبی، نخل مرداب، عدسک آبی و بزواش.

تالاب لیپاز- چابهار

تالاب لیپاز، تالاب صورتی رنگ در استان سیستان و بلوچستان است که در ۱۵ کیلومتری شرق چابهار در نزدیکی روستای رمین و در مسیر جاده ساحلی چابهار- گوآتر واقع شده است. این تالاب در تنگه ای صخره ایی مشرف به دره ایی میان دو کوه بر اثر جمع شدن آب های جاری اطراف دره به وجود آمده و به آبیگری با طول تقریبی ۱۴ کیلومتر تبدیل شده است. کارشناسان علت صورتی بودن رنگ تالاب را وجود فعالیت پلانکتون ها می دانند. آنان معتقدند؛ مواد آلی و معدنی فراوانی که از طریق رودخانه ها و خورهای متعلق به خلیج که به این تالاب سرازیر می شود به همراه جریانات دریایی حاصل از طوفان های مونسون که از ویژگی های منحصر به فرد حوزه اقیانوسی دریای عمان است، باعث تولید بیولوژیکی و افزایش بیش از حد تعداد پلانکتون های گیاهی در ماه های بعد از فصل مونسون که از اواسط خرداد شروع و تا اواسط شهریور ادامه دارد، می شود که این تعداد در آذر ماه به حداکثر میزان خود می رسد.

تالاب لیپاز یکی از سایت های مهم گردشگری شهرستان چابهار و بزرگ ترین تالاب آب شیرین منطقه ساحلی سیستان و بلوچستان به شمار می رود که همه ساله پذیرای پرندگان مهاجر و زمستان گذران از مناطق شمالی نیمکره به مناطق جنوبی هستند.

براساس بررسی های انجام شده در منطقه تالاب لیپاز، تاکنون ۹۳ گونه پلانکتون گیاهی، ۳۱ گروه پلانکتون جانوری، ۶۴ گونه از انواع نرم تنان، ۸۵ گونه انواع ماهی، ۲۴ گونه از سخت پوستان، ۱۴ گونه مایوبنتوز، ۴۶ گونه مختلف از جلبک ها شناسایی شده است. عمده ترین پوشش گیاهی این منطقه را درخچه های گز، بلوط، گز، پنبه وحشی و چش تشکیل داده است.

پرندگان موجود در تالاب لیپاز عبارتند از: چنگر، فلامینگو، کشیم، اردک مرمری، حواصیل سفید، حواصیل خاکستری، باقرقره، تیهو، جیرفتی، عقاب دشتی، خوتکا، دلیچه و طاووسک.

تالاب مژن آباد- خواف

تالاب مژن آباد از تالاب های دایمی استان خراسان رضوی است که در جنوب دشت سنگان و در کم ارتفاع ترین اراضی شهرستان خواف واقع شده است. ارتفاع این تالاب از سطح دریا ۶۲۰ متر می باشد و همین پستی و ساختار طبیعی باعث شده آب های روان و سطحی خواف و بخشی از آب های شهرستان رشتخوار و قائن به این منطقه سرازیر شده و در آخر به سمت افغانستان جاری شود.

تالاب مژن آباد از به هم پیوستن زهکش آب های سطحی بخش وسیعی از شهرستان های کاشمر، مه ولات، بجستان، گناباد، رشتخوار و خواف به وجود آمده است. طول برآورد شده این زهکش طویل از حوزه استحفاظی کاشمر تا خروجی آن در مرز افغانستان ۲۹۵ کیلومتر است. وجود این تالاب در اراضی بیابانی باعث شده شرایط مناسبی برای حضور انواع پرندگان مهاجر و نادر ایجاد گردد. به طوری که سازمان حفاظت محیط زیست حدود

۳۵ کیلومتر از این تالاب را منطقه حفاظت شده اعلام کرده است.

عمده ترین پوشش گیاهی تالاب مژن آباد شامل انواع گیاهان شورپسند، نی، لویی، گز و جلبک است. وجود همین پوشش گیاهی و عمق کم تالاب باعث شده، این منطقه به پناهگاهی امن برای پرندگان آبی و کنار آبی مهاجر و بومی تبدیل شود. به طوری که بر اساس آخرین سرشماری انجام شده ۲۵ گونه از انواع پرندگان در این تالاب دیده شده اند. مهم ترین پرندگان تالاب مژن آباد عبارتند از: اردک بلوطی، اردک تاجدار، اردک سرسبز، اردک نوک پهن، اردک سرحنایی، اردک مرمری، اردک سیاه کاکل، اردک ارده ایی، گیلار، فیلوش، آنقوت، اگر ت بزرگ، بالکان، پلیکان خاکستری، حواصیل خاکستری، حواصیل ارغوانی، چارخو، چوپ پا، خروس کولی دم سفید، خوتکا، چنکر، یلوه، کشیم کوچک و بزرگ، غاز خاکستری، یلوه و زرد پره تالابی.

تالاب میانکاله

تالاب میانکاله با مساحتی حدود ۱۰۰ هزار هکتار در جنوب شرقی دریای خزر و ۱۲ کیلومتری شمال بهشهر در استان مازندران واقع شده است. این تالاب، خلیج گرگان را از دریای خزر جدا کرده و از شمال به دریای خزر، از شرق به آشوراده، از جنوب به خلیج گرگان و از غرب به بندر جدید امیرآباد محدود می شود. تالاب میانکاله در سال ۱۳۴۹ از سوی «سازمان شکاربانی و نظارت بر صید» به عنوان منطقه حفاظت شده و مهم ترین پناهگاه حیات وحش اعلام شد. متعاقب این اقدام و پس از برگزاری «کنفرانس بین المللی حفاظت از تالاب ها و پرندگان آبی» در شهر رامسر، این تالاب در فهرست تالاب های کنوانسیون رامسر قرار گرفت و تالاب میانکاله به عنوان اولین تالاب بین المللی به ثبت رسید.

تالاب میانکاله به عنوان مهم ترین و با ارزش ترین رویشگاه و زیستگاه گونه های مختلف گیاهی و جانوری کشور به شمار می رود. بخشی از تالاب، پوشیده از انبوه گیاهان و گیاهان شناور است که منبع مناسب تغذیه آبزیان و برخی از پرندگان محسوب می شود. زمین های این تالاب متشکل از مجموعه ی شنزارهای ساحلی، اراضی باتلاقی، زمین های پست و مرداب جنگلی با پوشش درختچه های گز، جنگل انارترش وحشی، بوته های تمشک، ازگیل، سازیل، داغداغان، سیاه تلو، سپیدار، علف شور، جگن و علف هفت بند است.

تالاب میانکاله محل زیست ۷۲ گونه پرندگان آبی و کنار آبی، ۱۱۳ گونه پرنده شکاری، ۲۰ گونه پرنده وابسته به تالاب و از خانواده گنجشک سانان، ۲۳ گونه از خانواده مرغابی ها، ۳ گونه از خانواده حواصیل ها، ۴ گونه از خانواده کشیم ها و چنگرها، ۸ گونه از خانواده کاکایی و ۲ گونه از خانواده پرستوی دریایی می باشد. برخی از پرندگان تالاب عبارتند از: اردک سر سفید، اردک مرمری، اردک تاجدار، اردک بلوطی، اردک سیاه کاکل، اردک ماهیخوار کاکلی، اکراس آفریقایی، بالکان بزرگ و کوچک، بحری، پلیکان پا خاکستری، پلیکان سفید، درنا، سنقر سفید، غاز پیشانی سفید، عروس غاز، قوی گنگ، فلامینگو، لک لک سیاه، کفچه نوک، عقاب ماهیگیر، قرقاول، عقاب دریایی دم سفید، عقاب دریایی، عقاب تالابی، گیلانشاه خالدار، زنگوله بال طلایی.

گونه جانوری تالاب: فوک دریای خزر، گربه جنگلی، گرگ، گرگ سرسیاه، سمور آبی، روباه، شغال، گراز و جوجه تیغی.

آبزیان تالاب: ماهی سفید، ماهی کفال، تاس ماهی، ماهی کپور، ماهی سوف و ماهی کاراس.

تالاب میانگران - ایزه

تالاب میانگران از تالاب های مهم ایران در شمالی شرقی استان خوزستان است که با مساحت متغییر حدود ۲۴۰۰ هکتار در جنوب غربی دامنه زاگرس و یک و نیم کیلومتری شهرستان ایزه واقع شده است. این تالاب در بهمن ماه ۱۳۸۹ از طرف سازمان محیط زیست به عنوان پناهگاه حیات وحش میانگران اعلام شد. تنها منبع تامین آب تالاب میانگران نزولات جوی و آب های ناشی از ذوب برف ارتفاعات منطقه می باشد. پوشش گیاهی منطقه تالاب عمدتاً از نی، گیاهان مرتعی از خانواده گرامینه، خارشتر، انواع یونجه، شنبلیله و نوعی گیاه های محلی به نام های شتی و پاوکده تشکیل شده است. تالاب میانگران همه ساله شاهد حضور پرندگان مهاجر آبی و کنار آبی نظیر: تنجه، آنقوت، اردک نوک پهن، اردک سرسبز، اردک سرسفید، خوتکا، فلامینگو، گاوچرانک، لک لک سفید، لک لک سیاه، لک لک سرخنایی، بالکان، حواصيل خاکستری، غاز پیشانی سفید کوچک و اردک مرمری می باشد. از آبزیان تالاب نیز می توان به مارآبی، قوباغه و ماهی گامبوزیا اشاره کرد.

تالاب میقان - اراک

تالاب میقان از تالاب های استان مرکزی است که با وسعتی حدود ۲۵ هزار هکتار در ۱۵ کیلومتری شمال شرقی اراک و جنوب غربی داوود آباد واقع شده است. این تالاب دارای سه جزیره در وسط، قسمت کویری و دشت های اطراف می باشد و به علت شوری آب، به صورت لایه های نمکی در منطقه مشاهده می شود. خاک این منطقه بزرگ ترین ذخیرگاه و منبع سولفات سدیم در کشور به شمار می رود. تالاب میقان به صورت کاسه ایی شکل در قلب کویر قرار دارد که بیش از پنج هزار آب های ریزشی و پایشی اراک داخل آن می ریزد. در گذشته به دلیل قرار گرفتن این تالاب در منطقه فراهان سفلی، آن را «نمکزار فراهان» می نامیدند. این تالاب در فصل بارندگی پرآب و در فصل خشک به صورت باتلاق و نمکزار است. منبع اصلی تامین آب تالاب بارش های جوی، آب رودخانه های قره کهریز، فراهان، شهراب و پساب تصفیه فاضلاب اراک است. عمده پوشش گیاهی منطقه را گیاهان شورپسند تشکیل می دهند. آب و هوای این منطقه در فصل پاییز و زمستان معتدل است و همین اعتدال هوا باعث شده پرندگان مهاجر از نواحی شمالی و سیبری به این منطقه مهاجرت کنند. از مهمترین پرندگانی که می توان در این تالاب نام برد عبارتند از: اردک سرسبز، آبچلیک، آنقوت، پنجه، چیلر، خوتکا، خروس کولی، درنای خاکستری، عقاب، انواع غازها، غاز خاکستری، فاخته، فلامینگو، کاکایی و هوبره است و تنها آبزیان تالاب میقان پلانکتون آرتیما می باشد. البته در محیط اطراف تالاب می توان انواع جلبک های آب شور را مشاهده کرد.

در منطقه تالاب میقان علاوه بر پرندگان، موجوداتی از قبیل: روباه، گرگ و مار زندگی می کنند

تالاب و پناهگاه حیات وحش سلکه - صومعه سرا

تالاب و پناهگاه حیات وحش سلکه از دیگر تالاب های استان گیلان است که با وسعتی حدود ۳۲ هزار و ۳۶۶ هکتار در قسمت جنوبی تالاب انزلی واقع شده و از جنوب به حاشیه مزارع روستاهای هند خاله و صوفیان ده، از غرب به رودخانه هندخاله و از شرق به رودخانه ترابخاله منتهی می شود. این منطقه تالابی براساس مصوبه شماره ۱۵ مورخه ۱۳۴۹ به عنوان پناهگاه حیات وحش اعلام گردید.

حجم آب تالاب سلکه بستگی به میزان بالا آمدن سطح آب دریای خزر و آب های ورودی رودخانه های هندخاله و ترابخاله دارد. این منطقه از نظر پوشش گیاهی، پوشیده از توسکا، بید، صنوبر، تمشک، علف هفت بند، سرخاب کولی، تاج ریزی و گیاهان آبی مثل: نیلوفر تالابی، تراپا، اسپرغان، آلاله آبی، عدسک ها، تخت قورباغه، مریم آبی و بارهنگ آبی می باشد.

تالاب و پناهگاه حیات وحش سلکه هر ساله شاهد حضور پرندگان مهاجری است که برای زمستان گذرانی از شمال ایران و سیبری به ایران مهاجرت می کنند. در این منطقه می توان پرندگانی نظیر: اردک سیاه کاکل، اردک ارده ایی، اگرت، آووست، پرستو، چنگر، چمگر نوک سرخ، انواع حواصیل، چوب پا، خوتکا، سنقر تالابی، مرغابی سرسبز، مرغابی سرحنایی، غاز، عروس غاز، غاز پیشانی سفید کوچک، عقاب تالابی، انواع قو، گاوچرانک، گیلار، لیل و ماهی خورک را مشاهده کرد.

تالاب هشیلان - کرمانشاه

تالاب هشیلان، یکی از زیستگاه مهم جانوری ایران در استان کرمانشاه است که با وسعتی حدود ۴۵۰ هکتار، در ۳۰ کیلومتری شمال غرب شهرستان کرمانشاه و در منطقه شکار ممنوع هشیلان واقع شده است. این تالاب از شمال به ارتفاعات خورین و کوه ویس منتهی می شود.

تالاب هشیلان در یک منطقه دشتی با شیب مختصر از شمال به جنوب در اثر تشکیلات آبرفتی به صورت ناودیسی به وجود آمده است. منبع اصلی تامین آب این تالاب در قسمت های بالایی از طریق سراب و چشمه های جوشان است که مهم ترین و پرآب ترین آن ها، سراب سبزعلی می باشد. در این تالاب حدود ۱۱۰ جزیره کوچک و بزرگ وجود دارد. آب و هوای نیمه خشک گرم و نیمه خشک سرد حاکم بر منطقه باعث شده، شاهد تابستان گرم و زمستان نسبتاً سرد در منطقه باشیم.

از نظر پوشش گیاهی، تالاب هشیلان، به جز گونه ایی از درخت بید، درخت و درختچه ایی در اطراف تالاب دیده نمی شود. ولی در این منطقه می توان سه گروه از گیاهان علفی را دید که عبارتند از: گیاهان آبی، گیاهان کنار آبی و گیاهان حاشیه ایی.

گیاهان آبی شامل گیاهانی هستند که به صورت غوطه ور و شناور در آب هستند مثل: سیم واش، نیلوفر آبی،

عدسک آبی، بزواش، انواع نی، لوئی، بولاغ اوتی، پونه آبی و سه کوله خیز. گیاهان کنار آبرزی شامل گیاهانی هستند که در خاک های اشباع از آب مرداب زندگی می کنند و جوانه های حامل گل، برگ به شکل ریشه در آب وجود دارند. مانند: هزار نی. گیاهان حاشیه آبی که گیاهان خشک زی می باشند و در حاشیه تالاب می رویند. مانند: چند گونه از چگن ها و خانواده های پنیرک.

پوشش گیاهی حاکم بر منطقه تالاب هشیلان مکان مناسب و امنی را برای لانه سازی، زادآوری، زمستان گذرانی و حضور پرندگان بومی و مهاجر به وجود آورده است. اردک سرسبز، اردک ارده آبی، خوتکا، خوتکای پرسفید، خوتکای نوک پهن، چنگر معمولی، چنگر نوک سرخ، گیلار، کشیم کوچک، کشیم گردن سرخ، غاز خاکستری، کاکایی نوک سبز، فلامینگو، پلیکان و قو به عنوان گونه پرندگان آبرزی، بوتیمار، بوتیمار کوچک، یلوه، اگرت کوچک، اگرت بزرگ، گاو چرانک، حواصیل ها، لک لک، خروس کولی، خروس کولی اجتماعی، سلیم کوچک، سلیم طلائی، آبچیلک پاسبز، ماهی خورک کوچک و ماهی خورک ابلق از گونه پرندگان کنار آبچر و پرندگان دیگری نظیر عقاب، سارگپه، سنقر، کورکور، جغد کوچک، شاه بوف، سبزه قبا، زنبورخوار، هدهد، کبک، بلدرچین، تیهو، چکاوک، دم جنبانک، سار، زاغی، کلاغ سیاه، زاغ نوک سرخ و غراب از پرندگان خشک زی تالاب به شمار می روند.

هشیلان در گویش کردی؛ از ترکیب دو بخش «هشی» به معنی مار و «لان» به معنی خانه به وجود آمده است. با توجه به این نام، این تالاب محل زندگی تعداد زیادی مار به ویژه مار آبی و مار چلیپیر می باشد. از دیگر خزندگان موجود در تالاب می توان به سوسمار آگاما، مارمورلک و سمندر اشاره کرد. همچنین دیگر جانوران ساکن در منطقه عبارتند از: جوندگانی مثل تشی و خانواده موش ها، پستاندارانی نظیر: گرگ، روباه، خرگوش، شغال و گربه وحشی و دوزیستانی چون: لاک پشت خزری، لاک پشت برکه آبی و لاک پشت مهمیزدار. از گونه های عمده ماهی های تالاب نیز می توان به: عروس ماهی، سیاه ماهی، سفیدکولی، زردک، سس ماهی از خانواده کپور و کپور قرمز اشاره کرد.

تالاب هور العظیم- خوزستان

تالاب هور العظیم یا هورالهویزه بزرگ ترین تالاب دایمی استان خوزستان است که در غرب استان خوزستان و انتهای رود کرخه در منطقه مرزی دشت آزادگان بین دو کشور ایران و عراق واقع شده است. این تالاب تنها تالاب بزرگ باقیمانده بین النهرین می باشد که عمق آن به هنگام طغیان به ۸ متر می رسد. در گذشته مساحت تالاب هورالعظیم در کل بخش ایران و عراق ۳۰۷ هزار هکتار بوده که امروز این مساحت به ۱۰۲ هزار هکتار کاهش یافته است. از این مساحت حدود یک سوم تالاب یعنی ۶۴ هزار و ۱۰۰ هکتار در ایران و دو سوم مابقی در خاک عراق قرار دارد. منبع اصلی حجم آب این تالاب در گذشته به وسیله رودخانه کرخه در ایران و رودخانه دجله در عراق تامین می شد ولی امروزه از طریق آب های اضافه رود کرخه، دویرچ و بخشی از آب های اضافه اروندرود تامین می شود.

تالاب هورالهویزه نه تنها یکی از حساس ترین و مهم ترین زیستگاه پرندگان و گونه های جانوری در ایران

محسوب می شود. بلکه مهم ترین تصفیه کننده هوا در جنوب غرب ایران است. وجود این تالاب در غرب استان خوزستان باعث افزایش میزان رطوبت هوا شده و از بروز طوفان و شن و گرد و غبار جلوگیری می کند. البته در سال های اخیر، کاهش حجم آب تالاب و از بین رفتن ۴۰ درصد از مساحت آن باعث به راه افتادن توفان شن و گرد و غبار در منطقه گشته است.

با توجه به شرایط آب و هوایی و موقعیت جغرافیایی، عمده ترین پوشش گیاهی منطقه حفاظت شده هورالهویزه شامل: نی، لویی، جگن، نیلوفر آبی، درختچه های گز و پده می باشد. همچنین تالاب از گیاهان کفزی مثل: بردی، تیره تیزک، گیاهان شناور مانند: گیاهان قهوه ای سبزینه دار- تیره گل میمونی و گیاهان حاشیه ایی چون: کاگله، کاهو وحشی و سورمه صحرایی پوشیده شده است.

تالاب هورالعظیم با پوشش گیاهی خاص خود یکی از تالاب های حیاتی ایران برای پرندگان مهاجر و بومی نادر و در حال انقراض است که محل امنی را برای زادآوری پرندگان به وجود آورده است. ۵ گونه پرنده کمیاب تالاب عبارتند از: میوه خور، اکراس آفریقایی، عروس غاز، غاز پیشانی سفید کوچک و اردک مرمری. همچنین بخش وسیعی از پرندگان آبی این تالاب را انواع اردک ها، غازها، پلیکان و درنا تشکیل می دهد. در بین پرندگان بومی هور نیز، دراج، چنگر معمولی و بالکان کوچک از اهمیت بیشتری برخوردار می باشد.

تالاب هورالعظیم محل زیست ۱۲ گونه ماهی است که مهم ترین آن ها عبارتند از: ماه بنی، ماهی عنزه، ماهی گتان، ماهی حمری، ماهی شلج، ماهی آمور سفید، ماهی برزم، ماهی بیاح، ماهی کپور سرگنده، ماهی هامور، ماهی شیریت و ماهی کپور نقره ایی.

هرچند منطقه تالاب هورالهویزه از نظر تنوع گونه های جانوری محدود است اما می توان در این منطقه پستاندارانی همچون: گاو میش، گراز، شغال، خرگوش، شنگ، سگ آبی و خفاش و دوزیستانی مثل لاک پشت نرم را دید.

در اطراف تالاب هورالعظیم و دشت آزادگان آثاری از وجود روستا و آبادی دیده می شود که در گذشته نشان از رونق این منطقه می باشد. این روستا که عبارتند از: حسچه، لولیه، عمه، کسر، مچریه، محیره، سیدیه، ابوچلاچ، مشیمشیه، جرایه، طبر، شط علی، زهیریه، برگه و برص، در دوران جنگ تحمیلی عراق علیه ایران متحمل خسارات سنگینی شده و از بین رفتند. تنها روستای مجاور هور شهر رفیع می باشد. همچنین تنها جاده موجود برای رسیدن به تالاب هورالهویزه، جاده طبر- شط علی و جاده شرکت نفت می باشد.

سایر تالاب های ایران

استان آذربایجان شرقی

تالاب آما گولی - آذربایجان شرقی

تالاب آما گولی از تالاب های دائمی استان آذربایجان شرقی است که با مساحت ۲۰ هکتار در جنوب شرقی ارتفاعات سهند واقع شده است. ارتفاع این تالاب از سطح دریا حدود ۲۴۰۰ متر می باشد. پوشش گیاهی این تالاب شامل نیزارها و گیاهان آبی است. به دلیل موقعیت جغرافیایی محل مناسبی برای زادآوری و لانه سازی

پرندگان بومی و مهاجری نظیر سرسبز و چنگر به شمار می آید.

تالاب خرمالو- اهر

تالاب خرمالو از تالاب های استان آذربایجان شرقی است که در ۴۲ کیلومتری جنوب غربی اهر و ۳ کیلومتری جنوب روستای خرمالو واقع شده است. ارتفاع این تالاب از سطح دریا ۱۶۰۰ متر می باشد و طول آن حدود ۵۰۰ متر و عرض ۱۰۰ متر است. ساکنین منطقه از آب تالاب در مصارف کشاورزی و دامپروری خود استفاده می کنند. آب و هوای منطقه باعث شده همه ساله تالاب خرمالو پذیرای پرندگان مهاجر باشد.

تالاب قبادلو- عجب شیر

تالاب قبادلو یکی دیگر از تالاب های دایمی آذربایجان شرقی است که در ۲۲ کیلومتری شمال غربی عجب شیر و شرق دریاچه ارومیه واقع شده است. ارتفاع این تالاب از سطح دریا حدود یک هزار و ۲۷۳ متر می باشد. نزدیکی این تالاب به بندر رحمانلو باعث جذب بخشی از پرندگان تالاب های حاشیه ایی دریاچه ارومیه به خود شده است. بندر رحمانلو از توابع روستای دیزجرود بخش مرکزی شهرستان عجب شیر است که در ساحل شرقی دریاچه ارومیه قرار دارد.

تالاب زولبین- هشترود:

تالاب زولبین از تالاب های فصلی استان آذربایجان شرقی است که در ۴۲ کیلومتری غرب هشترود واقع شده است. این تالاب به علت نیزارهای داخلی و حاشیه به ویژه در مواقع پرآبی مکان مناسبی برای زادآوری و لانه سازی پرندگان بومی و مهاجر به شمار می آید.

استان آذربایجان غربی

تالاب بین المللی قویی باباعلی

تالاب قویی باباعلی از تالاب های استان آذربایجان غربی است که با وسعتی حدود ۱۰۰۰ هکتار در ۳۵ کیلومتری جاده ترانزیتی مهاباد- میاندوآب و در نزدیکی روستای قویی باباعلی واقع شده است. این تالاب جزو تالاب های مهم بین المللی کنوانسیون رامسر می باشد و دارای دیپلم افتخار از سازمان ملل متحد یونسکو است. تالاب قویی علی محل زندگی پرندگانی نظیر: آنقوت، اردک سرسبز، اردک حنایی، انواع غاز وحشی، تنجه و غیره می باشد.

استان اردبیل

تالاب نوشار- اردبیل

تالاب نوشار از تالاب های فصلی استان اردبیل است که در ۳۵ کیلومتری جنوب شرقی اردبیل و ۴ کیلومتری جنوب غربی روستای نوشار یا نوشهر واقع شده است. این تالاب دارای ارتفاعی حدود یک هزار و ۴۵۰ متر از سطح دریا می باشد. طول تالاب حدود ۴۵۰ متر و عرض آن ۳۰۰ متر است. اطراف تالاب نوشار پوشیده از زمین

های خیس و چمن می باشد. این تالاب در فصل بهار و زمستان زیستگاه مناسبی برای انواع پرندگان به شمار می رود.

تالاب ملا احمد- اردبیل

تالاب ملا احمد از تالاب های دایمی استان اردبیل است که ۱۵ کیلومتری جنوب شرقی اردبیل و در همسایگی روستایی به همین نام واقع شده است. این تالاب با ارتفاعی حدود یک هزار و ۴۸۰ متر از سطح دریا دارای طولی حدود ۱ کیلومتر و عرضی ۴۰۰ متر می باشد. این تالاب از ویژگی طبیعی و مردابی برخوردار است و در دره ای پوشیده از تپه های ماهوری کم ارتفاع که در اثر گذر زمان به وجود آمده، قرار دارد. تالاب ملا احمد فاقد خروجی است و تنها راه کم شدن آب آن بیشتر در اثر قطع آب ورودی و یا تبخیر می باشد. اطراف تالاب پوشیده از گیاهان شناور و نیزار است و همین نوع پوشش گیاهی سبب ایجاد مکان امن و مناسبی برای آشیانه سازی پرندگان بومی و مهاجر گردیده است. مهم ترین پرندگان این منطقه عبارتند از: قاشقاتوبوق، اردک سرسبز، اردک سرسیاه، آنقوت، مرغ کور، قیزقوشی، سار و اردک طالشی

تالاب گنجگاه- اردبیل

تالاب گنجگاه از تالاب های دایمی استان اردبیل است که با وسعتی حدود ۱۴ کیلومتر مربع در ۸۰ کیلومتری جنوب شرقی اردبیل و ۳ کیلومتری شمال روستای گنجگاه واقع شده است. سرچشمه اصلی آب این تالاب، ارتفاعات گلندوز واقع در غرب تالاب می باشد. تالاب گنجگاه همه ساله پذیرای پرندگان مهاجر آبی و کنار آبی از جمله گونه های در خطر انقراض نظیر: اردک سرسفید، گونه های حمایت شده اردک مرمری، پلیکان، قو، فلامینگو، حواصیل، عقاب تالابی، انواع غازها، انواع مرغابی ها، آنقوت، اردک سرسبز، چنگر و آبچلیک است. از دیگر گونه های جانوری ساکن در این تالاب می توان به وزغ سبز معمولی، قورباغه مردابی و ماهی کپور اشاره کرد.

تالاب قره گول- مشگین شهر

تالاب قره گول از دیگر تالاب های دایمی استان اردبیل است که با ارتفاعی حدود ۲ هزار و ۸۲۰ متر از سطح دریا در شمال غرب دامنه های هرم و ۴۶ کیلومتری جنوب مشگین شهر در جنوب زیستگاه هوشنگ میدانی واقع شده است. علت نامگذاری این تالاب به قره گول پوشیده شدن بستر تالاب از آثار پدیده آتشفشانی و خاکستر آتشفشانی است که باعث دیده شدن منطقه ای سیاه و تیره از دور گردیده است. تالاب قره گول فاقد خروجی می باشد و از ذوب برف ها و سیلاب ها به وجود آمده است. عمق این تالاب ۳ متر تخمین زده شده است. پوشش گیاهی و شرایط آب و هوایی اطراف تالاب مکان مناسبی برای زندگی پرندگان بومی و مهاجر به ویژه آنقوت ایجاد کرده است